

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Integrace vietnamské komunity v ČR

Vypracovala: Markéta Souhradová
Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Procházka, Ph.D.
Studijní obor: Sociální pedagogika

České Budějovice 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce a zároveň i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: 21.3.2014

Markéta Souhradová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Miroslavu Procházkovi, Ph.D., za metodické vedení a věcné připomínky při zpracování bakalářské práce.

Velké poděkování patří také Ing. Miluši Balkové za podnětné připomínky a rady při zpracování praktické části bakalářské práce.

V neposlední řadě také celé mojí rodině za podporu nejen při zpracování této práce, ale i během celého studia.

Markéta Souhradová

ANOTACE

Název práce:

Integrace vietnamské komunity v ČR

Klíčová slova:

Kultura, akulturace, asimilace, integrace, národnost, národnostní menšiny

Počet Vietnamců žijících na území České republiky se neustále zvyšuje. Je nutné zabývat se problematikou specifik této minority. Zjistit jejich zájem o integraci do majoritní společnosti, případně způsob podpory tohoto úsilí.

ABSTRACT

Work title:

Integration of the Vietnamese community in Czech republic

Key words:

Culture, acculturation, assimilation, integration, nationality, ethnic minorities

The number of Vietnamese living in the Czech Republic is constantly growing up. It is necessary to address the specific problems of this minority. Ascertain their interest in integrating into mainstream society, or a way to support this effort.

OBSAH

ÚVOD	3
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1 NÁRODNOSTNÍ MENŠINY V ČESKÉ REPUBLICE A JEJICH STATUS	5
1.1 VYMEZENÍ POJMU NÁRODNOSTNÍ MENŠINY	5
1.2 NÁRODNOSTNÍ MENŠINY V ČESKÉ REPUBLICE	6
1.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA POBYTU CIZINCŮ ZE TŘETÍCH ZEMÍ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	7
1.4 PODMÍNKY PRO ZÍSKÁNÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY	8
2 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA VIETNAMU	11
3 STRUČNÉ DĚJINY VIETNAMU.....	14
4 KULTURNÍ, NÁBOŽENSKÉ A JINÉ ZVYKY VIETNAMCŮ	17
5 HISTORIE MIGRACE OBČANŮ VIETNAMU DO ČESKÉ REPUBLIKY	20
5.1 CHRSTAVSKÉ DĚTI	20
5.2 VIETNAMSKO – ČESKÁ VÝPOMOC A SPOLUPRÁCE	21
5.3 VIETNAMCI PODNIKAJÍCÍ	22
5.4 PRACOVNÍ AGENTURY A AGENTURNÍ ZAMĚSTNÁVÁNÍ.....	23
5.5 BANÁNOVÉ DĚTI	25
6 OBECNÉ MOŽNOSTI INTEGRACE JEDNOTLIVÝCH SKUPIN DO MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI.....	27
7 MOŽNOSTI INTEGRACE JEDNOTLIVÝCH SKUPIN DO MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI.....	30
8 ŽIVOT VIETNAMSKÉ KOMUNITY V ČR	32
8.1 VIETNAMSKÁ MEDIA V ČR	32
8.1.1 Tisk a internet	32
8.1.2 Televize a rádio.....	33
8.2 VIETNAMSKÉ SPOLKY V ČESKÉ REPUBLICE.....	33
II. PRAKTICKÁ ČÁST	40
9 ÚVOD K PRAKTICKÉ ČÁSTI PRÁCE.....	36
10 METODOLOGIE PRAKTICKÉ ČÁSTI	37
10.1 METODOLOGIE PRVNÍ ETAPY VÝZKUMU	37
10.1.1 Výzkumné cíle první etapy výzkumu	38
10.1.2 Výzkumné předpoklady první etapy výzkumu.....	39
10.2 METODOLOGIE DRUHÉ ETAPY VÝZKUMU	40
10.2.1 Výzkumné cíle druhé etapy výzkumu	40
11 PREZENTACE DÍLČÍCH VÝSLEDKŮ PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	41
11.1 PRVNÍ ETAPA VÝZKUMU	41
11.2 DRUHÁ ETAPA VÝZKUMU	51

11.2.1	<i>J.V., 48 let, překladatel do vietnamského jazyka.....</i>	52
11.2.2	<i>J.M., 39 let, mistr výroby</i>	53
11.2.3	<i>J.V., 41 let, mistr výroby</i>	54
11.2.4	<i>I.T., 39 let, pracovník oddělení cizinecké policie, pracoviště Písek.....</i>	54
11.2.5	<i>A.N., 65 let, učitel českého jazyka pro cizince</i>	55
12	ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI	56
12.1	VYHODNOCENÍ PRVNÍ ETAPY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE, TJ. DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	56
12.1.1	<i>Výzkumné předpoklady první etapy – vyhodnocení</i>	56
12.2	VYHODNOCENÍ KVALITATIVNÍ ČÁSTI BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	58
13	ZÁVĚR	60
14	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ:.....	62

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala otázku možné integrace vietnamské komunity v České republice. Toto téma jsem si zvolila z několika důvodů.

Jedním z nich je ten, že žijeme ve světě 21. století, kdy je naprosto běžná mezinárodní migrace, ať už z důvodů politických nebo ekonomických. Protože Česká republika už přestává být pouhou tranzitní zemí, přivádí tento trend na naše území stále více cizinců, kteří se rozhodnou zde usadit, žít a pracovat. Mimo to zde už vyrůstají další generace, tzn. děti cizinců, kteří se u nás usadili. I s nimi budeme přicházet běžně do styku ať už na bázi pracovní nebo přátelské. Je nezbytné, abychom se jako zástupci majoritní společnosti snažili porozumět a pomoci těmto cizincům. Abychom dokázali překonat nám někdy vlastní českou „malost“ a odmítání všeho co je pro nás neznámé a cizí. Žijeme společně v jedné zemi, měli bychom být schopní jednat s vzájemnou úctou a respektem. To by mělo být základní pravidlo lidského soužití, ať jde o příslušníky našeho národa nebo o cizince.

Důvod, proč jsem si pro svou práci zvolila právě vietnamskou komunitu je ten, že s Vietnamci přicházím při svém povolání denně do styku. Jeví se mi jako velmi přátelští a otevření lidé. Lidé, kteří věnují obrovské úsilí a energii do čehokoliv, do čeho se pustí. Zaujala mě i historie jejich příchodu na naše území.

Cílem mé práce je popsat vietnamskou komunitu žijící v České republice, především ukázat historické souvislosti a důvody příchodu prvních obyvatel Vietnamu na území naší republiky, přiblížit kulturní zvyky a tradice Vietnamců.

Dále potom rozdělit vietnamskou komunitu na našem území do několika skupin podle důvodu jejich pobytu a zhodnotit možnosti integrace těchto jednotlivých skupin do majoritní společnosti. V neposlední řadě i vytýčit možné determinanty jejich integrace jak v pozitivním, tak v negativním slova smyslu.

Práce se skládá ze dvou částí. Teoretická část se zabývá národnostními menšinami na území České republiky, právní úpravou pobytu cizinců ze třetích zemí na našem území, přiblížením dějin, kultury a zvyklostí Vietnamců, zmapováním historie migrace občanů Vietnamu do České republiky a možnostmi integrace jednotlivých skupin Vietnamců do většinové společnosti.

V praktické části bakalářské práce jsem použila smíšený výzkumný design. V první etapě byl pomocí dotazníkového šetření zmapován zájem samotných Vietnamců o integraci do majoritní společnosti. V druhé etapě potom probíhaly rozhovory se zástupci majoritní společnosti, kteří se vyjadřovali k otázce integrace Vietnamců a jejímu případnému usnadnění.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Národnostní menšiny v České republice a jejich status

1.1 Vymezení pojmu národnostní menšiny

Vymezení pojmu národnostní menšiny dle F. Capotortiho, zvláštního zpravodaje při Komisi pro lidská práva OSN z roku 1951 zní tak, že jde o skupinu osob, která je na rozdíl od ostatního obyvatelstva státu početně menší, nezaujímá vedoucí postavení a její příslušníci – občané tohoto státu – vykazují v etnickém, náboženském nebo jazykovém ohledu znaky, které je odlišují od ostatního obyvatelstva.¹

Obecně však definice národnostní menšiny není jednotná. V Evropské unii je k vymezení tohoto pojmu jednotlivým členům ponechána volná ruka.

Jedná se tedy o společenství občanů České republiky, kteří se od původních obyvatel odlišují etnickým původem, kulturou, jazykem, tradicemi atd., a kteří touží zachovat tuto původní svébytnost a zároveň chránit zájmy tohoto specifického společenství lidí, které má společné historické i kulturní kořeny. Velmi důležitou podmínkou pro uznání statutu národnostní menšiny je tedy přidělení státního občanství.

¹ ŠÍŠKOVÁ, T. ed., *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál 1998. ISBN 80-7178-285-8, s. 54.

1.2 Národnostní menšiny v České republice

V České republice máme podle ustanovení zákona č. 273/2001 Sb. O právech příslušníků národnostních menšin tyto národnostní menšiny – Bulhaři, Chorvati, Maďaři, Němci, Poláci, Slováci, Srbové, Romové, Rusíni, Rusové, Řekové a Ukrajinci.

Tyto uznané menšiny mají své zastoupení v Radě vlády pro národnostní menšiny, což je poradní a iniciativní orgán vlády pro otázky týkající se národnostních menšin a jejich příslušníků. Zástupci těchto národnostních menšin zakládají spolky nebo občanská sdružení, na jejichž fungování přispívá i stát.

Spolu se statutem národnostní menšiny mají příslušníci těchto skupin právo např. na vzdělávání v mateřském jazyce, šíření a přijímání informací v mateřském jazyce, sdružování v národnostních sdruženích nebo politických stranách, užívání svého jazyka v úředním styku a před soudy a mnoho dalších. Z toho je patrné, že získání statusu národnostní menšiny přináší jejím příslušníkům některé výhody, které mohou pomoci jejich začlenění do majoritní skupiny a jejich fungování v ní.²

Vietnamská komunita žijící v České republice je velmi početná. Podle údajů Českého statistického úřadu žilo na území České republiky k 31.12.2012 celkem 434 153 cizinců. Z toho počtu bylo 58 205 Vietnamců, což činí 13,41% z celkového počtu cizinců žijících na našem území. Přesto nemá Vietnamská komunita přiznaný status národnostní menšiny.

² *Definice pojmu národnostní menšina* (online). Dostupný z: <http://www.multikulturazlin.cz/l.php?id=2>

Tato skutečnost je zapříčiněna hlavně tím, že většina z Vietnamců žijících na našem území nemá státní občanství ČR, ale je zde na základě dlouhodobého nebo trvalého pobytu. Z celkového zde žijícího počtu Vietnamců mělo na konci roku 2012 státní občanství ČR pouhých 429 obyvatel, tedy necelé 1%. V letech 2000 až 2011 bylo podle údajů Českého statistického úřadu přiznáno české občanství pouze 33 příslušníkům vietnamského etnika.³

1.3 Právní úprava pobytu cizinců ze třetích zemí na území České republiky

Ministerstvo vnitra ČR vymezuje jako cizince ze třetích zemí osoby, které jsou občanem státu, který není členem Evropské unie ani není zároveň občanem Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska.

Členské státy Evropské unie jsou Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko.

Tito cizinci mají možnost zvolit mezi několika druhy pobytů, které jim Česká republika nabízí. Podle zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky se jedná o tyto možnosti pobytů:

- a) krátkodobé vízum k pobytu do 90ti dnů
- b) dlouhodobé vízum k pobytu nad 90 dnů – u tohoto typu víz je nutné specifikovat přesný důvod dlouhodobého pobytu, mezi hlavní důvody patří studium, zaměstnání, podnikání, sloučení rodiny, pozvání a další

³ *Cizinci: Počet cizinců* (online). Dostupný z: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf>

- c) dlouhodobý pobyt – žádost o dlouhodobý pobyt podává cizinec v případě, že na území České republiky pobývá na základě dlouhodobého víza k pobytu nad 90 dnů, hodlá na našem území přechodně pobývat po delší dobu než jeden roka a trvá-li stejný účel pobytu
- d) zelená karta – tento typ povolení spojuje povolení k pobytu a k zaměstnání, usnadňuje přístup na náš trh práce cizincům, kteří mají pracovní kvalifikaci, po které je v České republice poptávka
- e) modrá karta – modrá karta umožňuje dlouhodobý pobyt za účelem výkonu zaměstnání vyžadující vysokou kvalifikaci, opravňuje cizince k pobytu a zároveň výkonu zaměstnání; za vysokou kvalifikaci se považuje řádně ukončené vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, které trvalo alespoň 3 roky
- f) trvalý pobyt – cizinec získá statut občana České republiky ⁴

1.4 Podmínky pro získání státního občanství České republiky

Státní občanství České republiky může (nikoliv musí) podle zákona č. 40/1993 Sb. o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky Ministerstvo vnitra na žádost udělit pouze osobě (cizinci nebo osobě bez státního občanství), která splňuje současně následující podmínky:

1. má na území ČR ke dni podání žádosti po dobu nejméně pěti let povolen trvalý pobyt a po tuto dobu se zde převážně zdržuje

⁴ *Občané třetích zemí* (online). Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi.aspx>

2. prokáže, že nabytím státního občanství ČR pozbyde své dosavadní občanství nebo prokáže, že pozbyla své dosavadní občanství, nejde-li o osobu bez státního občanství nebo osobu s přiznaným postavením uprchlíka; doklad o pozbytí dosavadního státního občanství se obstarává až poté, co Ministerstvo vnitra vydá žadateli tzv. příslib udělení státního občanství ČR – od 1.1.2014 zákon o dvojím občanství
3. nebyla v posledních pěti letech odsouzena pro úmyslný trestný čin (prokazuje se výpisem z rejstříku trestů v ČR, výpis z rejstříku trestů žadatele si Ministerstvo vnitra obstarává formou dálkového přístupu podle zvláštního právního předpisu, nepředkládá je žadatel)
4. prokáže pohovorem před příslušným úřadem znalost českého jazyka (nevztahuje se na žadatele, který je nebo byl státním občanem Slovenské republiky)
5. plní povinnosti vyplývající z ustanovení zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt a vstup cizinců na území ČR (zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky) a povinnosti vyplývající ze zvláštních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, daně odvody a poplatky.⁵

Neochota Vietnamců ke změně státního občanství zřejmě souvisí i s důvodem jejich pobytu v České republice, o kterém budu pojednávat v další části práce a neuznávání dvojího občanství ze strany ČR. V této oblasti došlo od 1.1.2014 ke změně, byl schválen zákon o dvojím občanství. To, zda tento krok zvýší počet Vietnamců s českým občanstvím ukáží až statistiky za letošní rok.

⁵ *Udělení státního občanství České republiky* (online). Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

Dalším důvodem může být i to, že status trvalého pobytu, který Vietnamci ve velké míře užívají víceméně supluje status státního občana. V oblasti bydlení, práce, sociální a zdravotní péče nebo vzdělávání mají jedinci s trvalým pobytem stejná práva a povinnosti jako občané České republiky.

Minusem procesu získávání státního občanství ČR může být i jednorázový správní poplatek určený Ministerstvem vnitra České republiky ve výši 10 000,-Kč za vydání Listiny o udělení českého občanství.

Z hlediska racionálního porovnání kladů a záporů obou variant je tedy pro Vietnamce nejvýhodnější získat trvalý pobyt na území České republiky se všemi výhodami, které s sebou nese a současně si ponechat vietnamské státní občanství z hlediska jakéhosi psychologického momentu vnímání spojení s původním domovem

To, že vietnamská menšina nemá status národnostní menšiny, může výrazným způsobem ztěžovat život i práci Vietnamců v naší republice hlavně z toho pohledu, že zde neexistuje jednotná a koncepční podpora ze strany státu co se týče vzdělávání, kultury, zaměstnanosti, šíření informací atd. Vietnamská komunita není zapojována do plošných dotačních programů podporujících integraci příslušníků ostatních národnostních menšin. Tím pádem je pro Vietnamce žijící v Čechách velmi těžké se integrovat do majoritní společnosti. Možná i z toho důvodu se může vietnamská komunita jevit jako velmi uzavřená a nekomunikativní.

V nedávné době však došlo k poměrně zásadní změně v oblasti uznávání národnostních menšin. Podle usnesení vlády ze dne 3. července 2013 č. 530 byli do Rady vlády pro národnostní menšiny přizváni i zástupci běloruské a vietnamské menšiny. Tato změna sebou nese i možnost volby zástupce vietnamské komunity v této Radě.

2 Stručná charakteristika Vietnamu

Následující charakteristika geografického uspořádání Vietnamu vychází z informací Ministerstva zahraničí České republiky.

Vietnamská socialistická republika (VSR) leží na východní straně poloostrova Zadí Indie, celé území Vietnamu je podobné písmenu S v severojižním směru a sami Vietnamci je někdy přirovnávají k vahadlu, na jehož obou koncích jsou zavěšeny košíky s rýží.⁶

Celková rozloha Vietnamu je 329 560 km², což je přibližně 5x větší rozloha, než má Česká republika. Se svým počtem obyvatel v celkové výši 90 549 390 je 13. nejlidnatějším státem světa.

Země se dělí na 63 provincií a 5 měst ústřední samosprávy – Hanoj, Ho Či Minovo město, Hai Phong, Can Tho a Da Nang. Provincie se dále dělí na městské a venkovské okresy, městské okresy se dělí na čtvrti a venkovské okresy se dělí na obce.

Hlavním městem Vietnamu je Hanoj na severu VSR, druhé největší město je bývalý Saigon, dnes Hočiminovo město na jihu země.

Ráz krajiny severního Vietnamu je převážně hornatý, narušuje ho pouze rozsáhlá delta Rudé řeky. Směrem k jihu se náhorní plošiny postupně snižují a objevuje se zde pobřežní nížina. 70% Vietnamců se živí zemědělstvím – hlavní vietnamský zemědělský vývozní artikl tvoří rýže, dále potom např. káva, pepř, ořechy kešu nebo krevety.

Náboženství, které praktikuje přibližně 90% Vietnamců je buddhismus.

Ústředním jazykem je vietnamština, nejrozšířenějšími používanými cizími jazyky angličtina, čínština (kantonská a mandarínská), ruština a francouzština (převážně starší generace).⁷

⁶ PICKA, J. *Vietnam Země pod obratníkem Raka. Příroda a lidé*. Olomouc: Poznání 2007. ISBN 978-80-86606-65-1, s. 10.

⁷ Tamtéž, s. 15.

Národní vietnamskou měnou je dong (VND), za jakousi druhou měnu je zde považován americký dolar. Oficiální kurz se nyní pohybuje kolem 20 833 VND za 1 USD.

Co se týká politického systému ve Vietnamu, jde o republiku s politickým systémem vlády jedné strany. Vedoucí úlohu ve státě a společnosti má podle Ústavy Komunistická strana Vietnamu (KSV). Jiné politické strany v zemi oficiálně neexistují. Hlavou státu je prezident Truong Tan Sang zvolený v červenci 2011.

Mezi nejvýznamnější svátky, které se ve Vietnamu slaví patří:

1. Nový rok (Tet Dugong Lich) 1. ledna
2. Výročí založení Vietnamské komunistické strany (Thanh Lap Dang CSVN) 3. února – strana byla založena v roce 1930
3. Den vítězství (Saigon Giai Phong) 30. dubna – výročí kapitulace vlády Jihovietnamské republiky a „osvobození“ Saigonu 30.4.1975
4. Svátek práce (Ngay Quoc Te Lao Dong) 1. května
5. Narození Ho Či Mina (Sinh Nhat Bac Ho) 19. května
6. Narození Buddhy (Phat Dan) osmý den čtvrtého měsíce od začátku vietnamského roku (obvykle v červnu)
7. Národní den (Ngay Quoc Khanh) 2. září – vyhlášení Deklarace nezávislosti Vietnamské demokratické republiky prezidentem Ho Či Minem 2.9.1954

8. Vánoce (Giang Sinh) 25. prosince

9. Lunární Nový rok (Tet Nguyen Dan) – je to pohyblivý svátek, který se slaví mezi 21. lednem a 20. únorem, začíná, když je měsíc v novu, oslavy pak trvají celý týden

10. Svátek mrtvých (Thanh Minh) připadá na pátý den třetího měsíce. Vietnamci si v té době připomínají své předky a navštěvují jejich hroby

11. Den bloudících duší (Trung Nguyen) je druhý nejvýznamnější svátek ve Vietnamu (po Tetu), slaví se patnáctý den sedmého měsíce. Je to připomínka smrti, bloudícím duším se obětuje jídlo a další dary, aby došly klidu a zapomněli na smrt. V pagodách se slouží modlitby a v domácnostech se obětuje na rodinných oltářích. Pálí se papírové oblečení a boty jakožto votivní dary smrti.⁸

⁸ *VIETNAM* (online). Dostupný z:
<http://www.vietnam1.estranky.cz/clanky/svatky.html>

3 Stručné dějiny Vietnamu

Vietnam se může pochlubit skutečně starobyrou tradicí. Již v období zhruba 2000 let před naším letopočtem žil na území dnešního Vietnamu kmen Vietů, který se živil především pěstováním rýže. Žvýkali betel a potírali si zuby černým lakem (tato tradice je dosud na některých místech udržována, většinou staršími ženami).⁹ Součástí zemědělských prací bylo i budování vodních hrází, jejichž hlavní funkcí byla ochrana úrody i obyvatel před rozvodněnými řekami v období monzunových dešťů.

Kmen Vietů a jejich dynastie vládli ve Vietnamu až do roku 111 př. n.l., kdy bylo území Vietnamu obsazeno a formálně přičleněno k Číně. Od tohoto roku trvá přibližně tisíciletá čínská nadvláda, která je charakterizována velmi tvrdým chováním Číňanů k Vietnamcům. Z tohoto důvodu je také tato doba charakterizována mnohými povstáními proti čínské nadvládě.

Není bez zajímavosti, že dvě z těchto povstání vedly ženy – povstání sester Trung v roce 40 n.l., které trvalo 3 roky a povstání z roku 248 n.l., které vedla 23 letá Trieu Thi Trinh. V kontextu celého Dálného východu je podobná ženská emancipovanost vzácným případem.¹⁰

V 9. století n.l. se Vietnam zbavuje čínské nadvlády a na trůnu se střídají vládcí různých vietnamských dynastií.

⁹ PICKA, J. *Vietnam Země pod obratníkem Raka, Příroda a lidé*. Olomouc: Poznání 2007. ISBN 978-80-86606-65-1, str. 11.

¹⁰ HLAVATÁ, L., IČO, J., KARLOVÁ, P., KUČERA, K., MUSIL, R., STRAKOVÁ, M. *Dějiny Vietnamu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2008. ISBN 978-80-7106-965-2, str. 33.

V roce 1070 nechal jeden z vietnamských vládců císař Ly Thanh Tong postavit v hlavním městě Ha-noi slavnou univerzitu a chrám literatury Van Mieu. V porovnání se založením nejstarší univerzity v Evropě v Bologni v roce 1088 a Univerzity Karlovy v Praze v roce 1348 jde jistě o velmi zajímavý a pokrokový počin.

Období další nesvobody přináší Vietnamu 19. století a období vytvoření kolonie Francouzská Indočína, které trvá až do konce 2. světové války.

2. září 1945 vyhláší vietnamský komunista a předák Ho Či Min nezávislost Vietnamu. Vyhlášení nezávislosti bohužel nebrání Francii v dalších pokusech o opětovnou kolonizaci Vietnamu a proto dochází k osmileté válce mezi Francií a Vietnamem, která končí až v roce 1954. V tomto roce dochází na základě Ženevských dohod k rozdělení Vietnamu na severní Vietnamskou demokratickou republiku, kde vládl Ho Či Min a jeho komunistická strana a na jižní Vietnamskou republiku, která byla pod vlivem Západu.

Ani toto rozdělení však nepřineslo obyvatelům Vietnamu klid a mír. V letech 1965 – 1975 je země zmítána tzv. vietnamsko – americkou válkou, kdy proti sobě stáli vojáci komunistického severu a vojáci jižního Vietnamu podporovaní americkou armádou. Celá angažovanost USA pramenila mimo jiné i ze strachu z rozmachu moci komunistické strany po celém území Vietnamu.

Válka skončila odchodem amerického vojska ze zemí Vietnamu v roce 1973, kdy došlo k podpisu Pařížských dohod o ukončení války bez docílení odchodu severovietnamské armády z jižního Vietnamu. Během této v novodobých dějinách Vietnamu nejkrutější války zahynulo bezmála 1,5 milionu Vietnamců, téměř 60 tisíc Američanů a přes 38 tisíc obětí jiných národností.

91% vietnamských veteránů řeklo, že je těšilo sloužit ve Vietnamu.

74% řeklo, že by sloužilo znovu, i kdyby znali výsledek.

2/3 mužů sloužících ve Vietnamu byli dobrovolníci. (2/3 mužů bojujících ve 2.světové válce v americké armádě byli odvedenci.)

Přibližně 70% zabitých ve Vietnamu byli dobrovolníci.

86% zahynuvších ve Vietnamu byli běloši, 12.5 % černoši, 1.5% jiné rasy.

79% mužů ve Vietnamu měli dosažené vzdělání z High School či vyšší ¹¹

V červenci 1976 dochází ke sjednocení obou republik a vyhlášení Vietnamské socialistické republiky. Tímto se Vietnam začleňuje do tábora socialistických zemí, čímž se začínají rozvíjet i vztahy s tehdejší ČSSR.

Z tohoto krátkého exkurzu do dějin Vietnamu a jeho obyvatel je patrné, že přesto, že velmi dlouhé úseky dějin byli Vietnamci pod nadvládou jiných velmocí, dokázali přežít a udržet si svou kulturu (samozřejmě částečně ovlivněnou), styl života, zvyky. Jedná se o národ velmi pracovitý a houževnatý, hrdý na svou statečnost (jistě oprávněně). Národ, který se po tolika konfliktech, které ho postihly vždy dokázal znovu zvednout a jít dál svou cestou.

Možná i tento historický kontext může pomoci objasnit schopnost Vietnamců přežít v pro ně tolik neznámém a jiném prostředí České republiky. A nejen přežít, ale i být úspěšní v jejich oboru činnosti.

¹¹ *VÁLKA VE VIETNAMU* (online). Dostupný z: <http://vietnam.sweb.cz/statistika.html>

4 Kulturní, náboženské a jiné zvyky Vietnamců

Vietnamská komunita je velmi často charakterizována jako velmi uzavřená, samostatná a izolovaná bez výrazné potřeby integrovat se do života české populace.¹²

Otázkou je, zda jsou Vietnamci svým založením opravdu uzavření nebo tato uzavřenost pramení z těžkostí a nedorozumění, které provází jejich pobyt v České republice a které jsou dány ve velké míře tím, že Vietnamci nemají přiznaný status národnostní menšiny (viz kapitola 2).

Další možnou okolností, která může ovlivňovat začleňování občanů Vietnamu do naší společnosti je vize krátkodobého pobytu za účelem vydělání peněz a odjezdu zpět domů – v tomto případě je z pohledu vietnamského občana jistě zbytečná snaha o větší integraci do většinové společnosti.

Druhou stranou mince může být otázka, zda máme my jako členové majoritní společnosti zájem o bližší poznání občanů Vietnamu. Zda pro nás nejsou pořád jen „stánkaři“ nebo dělníci vykonávající ty nejtěžší práce. Jestli vůbec stojíme o to, aby se nám tato komunita otevřela a vyšla ze své izolace.

Ráda bych v této kapitole přiblížila některé vietnamské zvyky a tradice a porovнала odlišnosti mezi vietnamskou a českou kulturou.

Obrovský důraz je ve Vietnamu kladen na rodinu a dobré rodinné vztahy. Tuto rodinnou soudržnost si udržují i Vietnamci žijící v ČR. Velká úcta se musí prokazovat rodičům (hlavně otci), učitelům i starším sourozencům.

¹² *Informační publikace pro cizince Česká republika, Ministerstvo práce a sociálních věcí, (online). Dostupný z: http://www.cizinci.cz/files/clanky/406/CESKY_prirucka.pdf*

Děti musí poslouchat a uctívat své rodiče a musí mít respekt před staršími. Patří k dobrému vychování zajímat se již při prvním setkání o partnerovu rodinu a zdravotní stav; dává se tím najevo opravdový zájem a úcta k partnerovi i respektování jeho rodinného zázemí. Hlavou rodiny je podle tradice konfuciánství stanoven muž (i když v praxi tomu zdaleka tak nebývá).

S touto velmi silnou rodinnou tradicí souvisí i uctívání předků. Vietnamci věří, že zemřelý člen rodiny je sice v jiné podobě, přesto však stále přítomen a zajímá se o svou rodinu a proto má mnoho vietnamských rodin doma malý oltář, kam zemřelým nosí jídlo, peníze a další věci. Tímto rituálem prokazují úctu i zemřelým členům rodiny.

Ohromnou úctu mají Vietnamci ke vzdělání. To bylo také jedním z hlavních důvodů příchodu první vlny Vietnamců do tehdejší Československé republiky. Nutno podotknout, že Vietnamské děti jsou v procesu vzdělávání v České republice velmi úspěšné.

Dalším velmi výrazným rysem vietnamské komunity je obrovská pohostinnost, kterou považují Vietnamci za základní ctnost slušného chování – pohostí kohokoliv a kdykoliv. Poměrně specifickou záležitostí je chování stolovníků. Pro nás naprosto nepřijatelné říhání a mlaskání během jídla je ve Vietnamu považováno za projev naprosté spokojenosti s jídlem a je vnímáno jako pochvala hostiteli. U jídla se obvykle sejde celá rodina a řeší důležité otázky týkající se domácnosti, dětí apod.

Co se týká odlišností v chování, velmi výrazným prvkem je dotyková kultura – Vietnamci jsou zvyklí dotýkat se navzájem v daleko větší míře než my. Například při podání ruky je Vietnavec zvyklý pravou ruku podat a levou rukou ještě překrýt podané dlaně – jedná se o symbol vzájemné úcty. Stejně tak by měl být oběma rukama podáván jakýkoliv předmět člověku, kterému tím dáváme najevo, že si ho vážíme.

Naopak ale pohlazení po vlasech či jiné dotýkání hlavy je považováno za projev velké neúcty, i vietnamské děti jsou zvyklé více na poplácání po ramenech či zádech.

Důležité je také rozlišovat, v jaké situaci Vietnamci používají úsměv. Nejde jen o vyjádření radosti, dobré nálady, reakci na humornou situaci jako jsme zvyklí my. Vietnavec se usmívá i v případech, že je pro něj právě probíhající situace nepříjemná, je v nesnázích nebo vůbec nerozumí tomu, co se mu říká.

Například situace, kdy se Vietnavec usmívá a pokyvuje u toho hlavou nám evokuje, že naprosto rozumí např. vysvětlovanému problému i celé situace, ale pravý opak může být pravdou – nerozuměl nám vůbec nic, cítí se nepříjemně a neví co má dělat. I to je jeden z možných příkladů vzniku obrovských nedorozumění.

Jako perličku bych uvedla fakt, že někteří z Vietnamců si nechávají na jednom nebo obou malíčcích narůst velmi dlouhé, až několika centimetrové nehty, což může působit velmi zvláště až odpudivě. Tato tradice pochází z historie. Dlouhý nehet na malíčku si mohli dovolit nechat narůst pouze učenci nebo bohatí obchodníci, kteří nemuseli fyzicky pracovat. Dávali tedy okolí najevo svůj společenský status. I dnes se můžeme s tímto zvykem u některých Vietnamců setkat, jsou to většinou podnikající obchodníci.¹³

¹³ ŠIŠKOVÁ, T. ed., *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál 1998. ISBN 80-7178-285-8, s. 87-88.

5 Historie migrace občanů Vietnamu do České republiky

Historie organizované migrace vietnamských občanů na území naší republiky je poměrně dlouhá a stejně tak i zajímavá. Probíhala v několika vlnách a důvod příchodu Vietnamců byl pokaždé trochu jiný.

5.1 Chrastavské děti

První skupina Vietnamců byla na naše území vyslána Ho Či Minovou Vietnamskou demokratickou republikou v roce 1956 a jednalo se o tak zvanou skupinu Chrastavských dětí. Byla to asi 100členná skupina dětí ve věku 6 – 13 let, kteří byly nějakým způsobem postižené právě ukončeným válečným konfliktem mezi Vietnamem a Francií – jednalo se o válečné sirotky a děti z válkou postižených rodin. Chrastavské děti dostaly svůj název podle umístění v dětském domově v Chrastavě u Liberce. Tyto děti měly v tehdejší Československé socialistické republice získat potřebné vzdělání, které měly po návratu do Vietnamu použít pro budování lepší vlasti.

„V té době pochopitelně žádné z těchto dětí ani netušilo, že nějaké Československo existuje, natož kde je. Teprve před samotným odjezdem se v Hanoji setkaly s československým velvyslancem, zhlédly krátký film o naší zemi, naučily se vietnamsky její hymnu a byly poučeny o některých českých zvyklostech. V návaznosti na toto seznámení s ČSR pozval děti do svého paláce rovněž prezident VDR Ho Či Min: pohostil je čajem a sladkostmi a vyzval k tomu, aby se v Československu slušně chovaly a pilně učily.“¹⁴

¹⁴ MARTÍNKOVÁ, Š., *Chrastavské děti*. Klub Hanoi. (online). Dostupný z: <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2006071101>

Těmto dětem se v našem prostředí nepodařilo zcela se adaptovat, což způsoboval mimo jiné i fakt, že žily ve víceméně uzavřené komunitě a vyučovali je vietnamští učitelé. Větší část těchto dětí se v roce 1959 vrátila zpátky do Vietnamu, hlavním důvodem byla obava ze ztráty povědomí o vlastní kulturní identitě. Menší skupina starších dětí mohla na našem území zůstat a dále studovat. Během jejich studia byl obrovský důraz kladen na studijní prospěch.¹⁵

5.2 Vietnamsko – česká výpomoc a spolupráce

Další vlny vietnamské migrace byly dány hlavně politickým zaměřením obou států – Československé socialistické republiky a Vietnamské socialistické republiky. V období 60. – 70. let přichází na základě vládních dohod (Dohoda o kulturní spolupráci, Dohoda o vědeckotechnické spolupráci, Dohoda o odborné přípravě občanů Vietnamské demokratické republiky v československých organizacích) mezi oběma zeměmi skupiny dělníků, učňů, studentů a stážistů. Vietnam se po válce nacházel v období těžké krize. Využíval tedy možnosti vzdělávání svých pracovních sil v zahraničí. Silná tradice zaměřená na vzdělání ještě více posílila zájem vietnamských studentů o vzdělání.

Původním záměrem bylo zvyšování kvalifikace vietnamských občanů hlavně v oblastech strojírenství, kovoprůmyslu, chemického průmyslu, sklářství atd. a jejich následné uplatnění pro obnovu a rozvoj ekonomiky Vietnamu. Tento příliv vietnamských občanů byl přínosem i pro Československou republiku, protože zde pomáhali plnit plány nastavené komunistickou stranou – hlavně na pásové výrobě ve fabrikách a při jiných pomocných pracích – podstatě všude tam, kde český člověk nechtěl pracovat.

¹⁵ MARTÍNKOVÁ, Š., *Chrastavské děti*. Klub Hanoi. (online). Dostupný z: <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2006071101>

Počet Vietnamců u nás prudce stoupl mezi roky 1979 – 1985. V roce 1981 pobývalo na našem území již 30 000 – 35 000 vietnamských občanů, z toho dvě třetiny pracovaly v dělnických profesích. Pak došlo k postupnému snižování počtu. V roce 1985 to bylo už 19 350 osob. Vietnamci byli umístěni po celém území České republiky, nejvíce v Praze. Do konce osmdesátých let se tento počet postupně snižoval až o jednu třetinu v době ukončení platnosti mezistátních smluv v roce 1990. Evidenci vietnamských zaměstnanců vedl každý zaměstnavatel sám, tudíž kompletní statistiky zachycující přesný vývoj neexistují.¹⁶

5.3 Vietnamci podnikající

Po změně poměrů a politického uspořádání v naší zemi v roce 1989 došlo k přerušení téměř veškerých mezistátních vztahů s Vietnamem a tím i k ukončení migrace vietnamského obyvatelstva řízeného oběma státy. Někteří hostující pracovníci a studenti u nás i po tomto roce zůstali a prakticky vytvořili jádro vietnamských starousedlíků, které tvořilo jakousi základnu pro nově příchozí – rodinné příslušníky, známé ... Tito vietnamští občané většinou museli změnit důvod svého pobytu, ve velkém množství případů se tímto důvodem stalo podnikání.

„Od devadesátých let do České republiky přicházejí Vietnamci již většinou z jiných důvodů než za studiem a odbornou praxí. Bez ohledu na své předchozí vzdělání se žíví především obchodní činností v podmínkách našeho tržního hospodářství.“¹⁷

¹⁶ KOCOUREK, J., *Kořeny vietnamské migrace do ČR před rokem 1989*. IN KOCOUREK, J., PECHOVÁ, E. *S Vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H+H 2006. ISBN 80-7319-055-9, s. 157.

¹⁷ ŠÍŠKOVÁ, T. ed., *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál 1998. ISBN 80-7178-285-8, s. 198.

Tito přichozí si chtějí většinou vyplnit svůj „zlatý český sen“ – doufají, že v krátké době vydělají takové množství peněz, kterým budou schopni zajistit sebe i svou rodinu, která většinou zůstává ve Vietnamu.

Nebývá výjimkou, že se ve Vietnamu složí celá blízka i širší rodina, aby byla jednomu svému členovi schopná zaplatit cestu do Čech. Zřejmě si vůbec nedovedeme představit, s jak obrovským pocitem zodpovědnosti sem takový člověk přijíždí a jak moc touží u nás najít práci a vydělat si peníze. Možná i to je jeden z důvodů, proč jsou Vietnamci vnímáni jako velmi pracovití a houževnatí lidé – stačí si všimnout např. otvírací doby jejich prodejen, kdy práce do večera i práce v sobotu a v neděli – nebývá výjimkou. Tyto skupiny přicházely ve velké míře na vlastní pěst, ale měly zde v Čechách už nějaké kontakty ze skupiny tzv. vietnamských starousedlíků. Známe je hlavně z tržnic, dnes už i kamenných obchodů, večeerek, rychlých občerstvení atd ...

5.4 Pracovní agentury a agenturní zaměstnávání

Další skupinou přicházejících na naše území je velmi specifická skupina tzv. nových Vietnamců, kteří k nám proudí díky pracovním agenturám, jedná se tedy o **agenturní pracovníky**. Jde o to, že v období prudkého rozmachu hlavně automobilového průmyslu v ČR byl poměrně velký problém sehnat dostatek dělníků pracujících hlavně na pásové výrobě. V tomto období vznikají pracovní agentury, které nabízejí, že za úplatu dodají zaměstnance do výrobního závodu – tento zaměstnanec bude mít status agenturního, nikoliv kmenového zaměstnance, veškeré podmínky tedy dojednává vedení závodu přímo s agenturou, vietnamský pracovník je na této agentuře absolutně závislý.

Ze své praxe zaměstnance personálního oddělení mohu popsat, jak takový případ vypadá v praxi. Zástupce pracovní agentury, zprostředkovatel, nabízí přímo ve Vietnamu zájemcům práci v České republice. Nabízeny jsou většinou nereálné výdělky. Vietnamský občan, který by byl ve své zemi odkázán s největší pravděpodobností na práci v zemědělství a uživil by sotva sám sebe a svou rodinu

je nadšený z vidiny rychlého a velkého zisku. V obrovské míře se proto zadluží, protože platí nejen zprostředkovateli, ale zpoplatněné je i vyřízení veškerých výjezdních dokumentů. Celková částka vydaná na cestu do Čech se může vyšplhat až na několik tisíc amerických dolarů. Na sehnání této částky se samozřejmě podílí celé rodiny.

Po příjezdu do Čech je Vietnamec, který vůbec nerozumí česky, nezná české prostředí ani zákony zcela odkázán na svou pracovní agenturu. Mimoto je obrovsky zadlužený, tím pádem je ochotný přijmout téměř jakoukoliv práci za jakýchkoliv podmínek. Agentura přiděluje zaměstnance tam, kde jsou zrovna volná pracovní místa. Jak jsem již uvedla, tento zaměstnanec má statut agenturního zaměstnance.

Jenom krátké vysvětlení rozdílu mezi kmenovým a agenturním zaměstnancem. Kmenový zaměstnanec je ten, kdo má pracovní smlouvu uzavřenou přímo s konkrétním závodem a vztahují se na něj veškeré výhody a benefity zaměstnavatelem nabízené. Agenturní zaměstnanec by měl mít uzavřenou pracovní smlouvu s pracovní agenturou a do konkrétního závodu je pouze přidělován. Tím pádem může přicházet o některé zaměstnanecké výhody. Další riziko tohoto pracovního poměru je to, že v případě, že u zaměstnavatele dochází ke snižování stavu zaměstnanců, jako první se téměř vždy propouští tito agenturní zaměstnanci (odpadá zde nutnost platit odstupné, dodržovat výpovědní lhůty atd.).

Již z těchto rozdílů je patrné, že skupina vietnamských agenturních zaměstnanců je nejohroženější ze všech dříve uvedených skupin. Agentura Vietnamce do Čech přiveze, vyinkasuje za něj provizi, pokud pracuje, vydělává na něm. Pokud ale dojde k tomu, že tento člověk o práci přijde, pracovní agentura nemá absolutně žádnou povinnost se o něj postarat.

Tento problém byl velmi patrný například v době ekonomické krize, kdy dokonce česká vláda nabízela cizincům bezplatnou letenku do vlasti a příspěvek do začátku ve výši 500 EUR.

Na tomto místě bych ráda podotkla, že se změnou zákona o agenturním zaměstnávání už v současné době není možné takto postupovat. Agenturám práce není vystavováno pracovní povolení pro cizince ze třetích zemí a z tohoto důvodu už tato cesta dodávání pracovní síly do České republiky není možná. Nicméně někteří z Vietnamců, kteří se na naše území takto dostali zde stále zůstávají a musí řešit všechny výše uvedené problémy.

5.5 Banánové děti

Tímto poměrně zvláštním názvem jsou nazýváni příslušníci nové generace vietnamských dětí a mládeže, kteří se na území České republiky už narodili, nejčastěji v rodině vietnamských starousedlíků. Banánové děti – **navrch žlutí, uvnitř bílí**. Tito mladí lidé stojí mezi oběma kulturami – vietnamskou nabízenou ze strany svých rodičů a českou, se kterou se setkávají mezi svými vrstevníky a ve škole. Mnoho těchto dětí ani nikdy ve Vietnamu nebylo a s vietnamskou kulturou se setkávají jen díky svým rodičům, kteří dodržují některé vietnamské zvyky.

Tato druhá migrační generace je svými rodiči velmi intenzivně vedena ke vzdělávání. Chodí do českých škol, kde dosahují výborných studijních výsledků, zapojují se do kulturního a společenského dění se svými vrstevníky.

Problém ovšem může nastat v momentě, kdy tito lidé dostudují. Ovlivnění naší kulturou jsou mnohem sebejistější a asertivnější než jejich rodiče, mají zájem se uplatnit na trhu práce, chtějí jít svou vlastní cestou. Otázka je, jestli jsou majoritou vnímáni jako plnohodnotná součást české společnosti. Jestli mají stejné příležitosti, jako jejich vrstevníci z řad majority. Jsme připravení na Vietnamce ve vysokých řídicích funkcích, v médiích nebo ve veřejném sektoru?

To, jak se tito mladí lidé s otázkou svého uplatnění ve společnosti vyrovnají ukáže čas. Mohou zůstat v České republice, kterou přijali za svůj

domov a snažit se o uplatnění svých znalostí a dovedností. Nebo mohou, stejně jako před lety jejich rodiče hledat štěstí a lepší život za hranice naší země.

„Česko stojí na prahu velkého rozhodnutí. Poprvé ve své historii totiž zažívá moment, kdy jedenapůltá a druhá generace imigrantů dosahuje dospělosti a chce být plnohodnotnou součástí české společnosti. Chce být přijata a mít takové příležitosti jako jejich vrstevníci z řad majority. Jak tato vzájemná výzva dopadne, se ukáže během následujících pár let.“¹⁸

¹⁸ KUŠNIRÁKOVÁ, T., *Čeští Vietnamci, nebo vietnamští Češi?. Člověk v tísni. Program migrace.* . (online). Dostupný z: <http://www.migration4media.net/2013/07/24/cesti-vietnamci-nebo-vietnamsticesi/more-2806>

6 Obecné možnosti integrace jednotlivých skupin do majoritní společnosti

Pod pojmem integrace si můžeme přestavit „včlenění jednotlivce nebo skupiny do nového prostředí nebo nových poměrů, a to bez proměny vlastní identity nebo ztráty specifčnosti.“¹⁹ Toto začleňování nepředstavuje jeden jednolitý proces, nýbrž probíhá interaktivně v několika různých dimenzích. Tyto dimenze můžeme rozdělit na:

1. dimenzi strukturální
2. dimenzi kulturní
3. dimenzi interaktivní
4. dimenzi identifikační²⁰

Ad1. V oblasti strukturální dimenze sociální integrace se jedná zejména o uplatnění na trhu práce. To, v případě kvalitního začlenění, přináší ochranu před chudobou, srovnatelné pracovní podmínky a v neposlední řadě i rozvoj sociálních kontaktů se členy majoritní společnosti. V momentě, kdy jsou cizinci ekonomicky samostatní a soběstační, přináší tato situace řadu výhod i pro hostitelskou zemi, například v podobě odváděných daní.

¹⁹ JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál 2001. ISBN 80-7178-533 - 0, s. 136.

²⁰ RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON 2009. ISBN 978-80-7419-023-0, s. 30.

S výší příjmů a ekonomickým zázemím souvisí i způsob bydlení. Cizinci, kteří jsou schopní zajistit si bydlení v oblastech, kde žijí i členové většinové společnosti mají samozřejmě daleko větší možnost a šanci se integrovat než cizinci žijící například v různých novodobých ghettech.

S ekonomickou situací cizinců souvisí i možnost jejich přístupu ke vzdělávání – ať už v podobě jazykové výuky, tak i v případě dalšího profesního nebo dalšího vzdělávání a vzdělávání pro děti.

Ad2. Co se týká kulturní dimenze začleňování cizinců, ráda bych zde zmínila pojem akulturace – „*kognitivní socializace do nové společnosti a zahrnuje zejména nabývání znalostí a kompetencí, které umožňují porozumění typickým situacím ve společnosti (kódování) a volbu jednání v souladu se společenskými normami a běžnými sociálními scénáři.*“²¹ Hlavní úlohu v této oblasti začleňování hraje znalost a osvojení si jazyka hostitelské země. V České republice je úspěšně zvládnutý test znalosti českého jazyka dokonce podmínkou pro přidělení povolení k trvalému pobytu cizinců.

Pomocí cizincům s orientací v hostitelské zemi se snaží organizace sdružující cizince, například Česko-vietnamská společnost založená v roce 1997. Dále potom různé internetové informační stránky, například www.domavcr.cz, www.cizinci.cz, www.cizinci.poradna-prava.cz a další.

Otázkou však i nadále zůstává reakce členů hostitelské země a jejich ochota a schopnost akceptovat a přijímat nové kulturní prvky. Podle výzkumu provedeného v roce 2008 Centrem pro výzkum veřejného mínění vyplynulo, že podle mínění 68% respondentů by se přistěhovalci měli co nejvíce přizpůsobit zdejšímu životnímu zvyklostem.

²¹ RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON 2009. ISBN 978-80-7419-023-0, s. 34.

Ad3. V rámci interaktivní sociální integrace se jedná zejména o navazování sociálních kontaktů mezi cizinci a členy hostitelské společnosti. A to na úrovni neformální, kdy jde o vztahy sousedské, přátelské nebo například smíšená manželství. Tak i na úrovni formální formou účasti v různých spolcích, kurzech nebo v zaměstnání.

Pro úspěšné zvládnutí interaktivních vztahů je třeba správné fungování a nastavení procesů vyplývajících z předešlých uvedených oblastí. To znamená, že cizinec, který se uplatnil na trhu práce, dorozumí se dobře jazykem hostitelské země, rozumí fungování místních systémů, orientuje se ve zvycích a obyčejích, má samozřejmě daleko větší možnost uspět v rámci interaktivní sociální integrace; snáze navazuje kontakty jak formální, tak i ty neformální.

Ad4. V případě identifikační dimenze už jde o jakési psychologické definování pojmů MY a ONI. V ideálním případě by mělo dojít k takovému vztahu mezi jednotlivcem a sociálním systémem, kdy se jedná o vědomou loajalitu ke společnosti a jejím institucím, ztotožnění se se systémem. Může dojít k vytvoření vztahu MY ve vztahu k určité skupině nebo ostatním členům společnosti.²²

²² RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON 2009. ISBN 978-80-7419-023-0, s. 30.

7 Možnosti integrace jednotlivých skupin do majoritní společnosti

To, co stěžuje možnost integrace vietnamských občanů do majoritní společnosti je podle mého názoru hlavně ten fakt, že vietnamská komunita u nás nemá status národnostní menšiny a to i přesto, že na území České republiky žije podle údajů Českého statistického úřadu přibližně 60 000 Vietnamců.

Důvodem nemožnosti přiznat tento status Vietnamcům je zejména fakt, že nesplňují určitá formální hlediska a to hlavně statut státního občanství České republiky.

Současně se získáním českého státního občanství ale cizinec pozbýval až do loňského roku dosavadní státní občanství. A zde leží podle mě ten největší problém, protože Vietnamci počítají se svým návratem domů do Vietnamu a nechtějí proto o vietnamské státní občanství přicházet.

Co se týče prvních dvou skupin příchozích Vietnamců, tzn. Chrastavských dětí nebo alespoň těch, kteří zde zbyly a vietnamských občanů, kteří k nám byli vysláni v rámci česko-vietnamské spolupráce, z těchto řad se rekrutuje největší počet starousedlíků. Z těchto skupin Vietnamců je největší počet těch, kteří zde „zakořenili“, založili rodiny, přijali z větší části naše zvyky a tradice (samozřejmě v omezené míře), asimilovali se. To jsou Vietnamci, kterým se zde rodí nové generace, tzv. banánových dětí, kteří už automaticky dostávají státní občanství ČR.

Tito Vietnamci umí výborně česky a integrovat do většinové společnosti se chtějí a myslím, že ve velké míře se jim to i daří. Z hlediska sociální a kulturní izolace jde o skupinu nejméně ohroženou.

Další skupinu tvoří Vietnamci podnikající. Jak už jsem zmínila, u této skupiny jde hlavně o výdělek. Tito Vietnamci si chtějí hlavně vydělat peníze, se kterými se vrátí zpátky do Vietnamu a zabezpečí s nimi svou rodinu. A proto, že se chtějí zpátky domů určitě vrátit, nemají žádný důvod měnit svoje státní občanství ani ve větší míře vrůstat do majoritní společnosti. Protože ale musí

se členy společnosti denně komunikovat (podnikají většinou v oblasti obchodu nebo služeb), snaží se alespoň o částečné přizpůsobení se. Ulehčuje jim to i fakt, že se většinou domluví česky.

Poslední a nejohroženější skupinou je skupina agenturních zaměstnanců. To jsou lidé, které agentura většinou zrekutuje na vietnamském venkově, lidé zvyklí tvrdě pracovat, kteří jdou do Čech za vidinou rychlého a velkého zisku. Problém je, že tito Vietnamci zde nemají žádné zázemí a většinou nerozumí ani slovo česky. Jsou tedy doslova závislí na agentuře práce. Pro tyto lidi je jakékoliv začleňování do společnosti nejtěžší. A to hlavně z důvodu absolutní neznalosti jazyka, zvyků, tradic a kultury naší země. V továrnách většinou pracují v uzavřených vietnamských kolektivech a tím pádem nemají ani velkou možnost naučit se jazyk ani jakkoliv se začlenit. Jsou v absolutní kulturní a sociální izolaci a komunikují pouze ve svých uzavřených skupinách. Tito lidé mají šanci na začlenění minimální jednak z pohledu vnějších vlivů, ale ani vůle ze strany této skupiny není téměř žádná, protože berou pobyt v České republice jen jako krátkodobou záležitost. Tato skupina tedy o integraci víceméně zájem nejeví.

8 Život vietnamské komunity v ČR

8.1 Vietnamská média v ČR

To, co vietnamským občanům zásadním způsobem pomáhá začleňovat se do naší společnosti jsou vietnamská média, kde získávají bližší informace o České republice obecně i o aktuálním dění ve společnosti.

8.1.1 Tisk a internet

V 70. letech 20. století začal v Československu vycházet měsíčník Que Huong - Domov, který přinášel zprávy jednak z Vietnamu, ale informoval i o dění v Československu. Tento časopis byl financován vietnamským zastupitelstvím a nebyl tudíž závislý na prodejnosti a byl vietnamským občanům rozdáván zdarma. V roce 2007 bylo vydáno poslední tištěné číslo, od té doby existuje pouze v on-line podobě.²³

V průběhu dalších, hlavně porevolučních let vzniká velké množství denníků, týdeníků i měsíčníků, které ale většinou nemají dlouhou životnost.

V současné době u nás vychází týdeník Tuan Tien Moi – Novinky týdne, dále například časopis The Gioi tre - Svět mladých nebo Van Xuan – Deset tisíc jar.

Zaměření a obsah všech těchto periodik je přibližně stejný - přináší aktuality o dění ve Vietnamu, ve světě i v České republice, informace o životě Vietnamců v ČR, jazykové kurzy atd.

Prodejnost těchto novin a časopisů není velká hlavně ze dvou důvodů. Jednak si Vietnamci mezi sebou časopisy navzájem půjčují a jednak je zde obrovská konkurence pro tato tištěná média v podobě internetu.

²³ BROUČEK, S., *Historie imigrace z Vietnamu do českých zemí*. Klub Hanoi. (online). Dostupný

z:<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005040901#1956>

Nejznámější internetové stránky určené pro vietnamskou komunitu jsou zřejmě „stránky všech přátel Vietnamu“ – www.klubhanoi.cz a dále potom stránky Česko-vietnamské společnosti www.cvs-praha.cz.

Není bez zajímavosti, že od roku 2011 funguje na stránkách www.cungumua.eu slevový portál pro Vietnamce, kde je možné objednat si například oblíbenou vietnamskou polévku Pho, ale také různé značkové zboží jako jsou hodinky nebo parfémy s velkou slevou. Stránky jsou provozovány ve vietnamštině.

8.1.2 Televize a rádio

Od roku 200 u nás vysílá kanál VTV4 Vietnamské televize, který je určen pro Vietnamce žijící mimo území Vietnamu. Dále potom stanice Ethnic TV, který je určen hlavně pro vietnamskou komunitu žijící v České republice.

Oba kanály vysílají ve vietnamské jazyce, Ethnic TV s českými titulky. Náplní je aktuální publicistika, vzdělávací a osvětové pořady, zábavné pořady, filmy atd.

Vietnamské vysílání v rádiu už dnes bohužel neexistuje. Stanice pro vietnamské posluchače vysílala pouze krátkou dobu v 90. letech, ale pro nedostatek posluchačů byla zrušena.

8.2 Vietnamské spolky v České republice

Jedním z nejdůležitějších organizací působících na našem území je Svaz Vietnamců v České republice, který byl založen v roce 1999 v Praze na základě rozhodnutí České republiky a Vietnamské socialistické republiky. Svaz Vietnamců v České republice je nejvyšší oficiální orgán vietnamské komunity v ČR. Je to dobrovolné a neziskové sdružení občanů Vietnamu nebo občanů vietnamského původu, nyní žijících na území ČR.

Účelem této organizace je vybudování vzájemných vztahů a pomoci při výuce, pracovní činnosti a podnikání v souladu s právními předpisy České republiky, zachování národní kulturní identity, zachování a podpora tradičních vztahů mezi etnickými Vietnamci a Českou republikou a praktické aktivity směřující k jejich rodné zemi.

Od svého vzniku má za 14 let Svaz Vietnamců v České republice 46 místních poboček ve většině lokalit po celé ČR. Existuje mnoho dalších společenských organizací vietnamské komunity, které se dobrovolně připojily ke Svazu Vietnamců v České republice ve formě kolektivního členství. Z toho je 26 sdružení krajanů a některé další kluby. Svaz Vietnamců včetně centrálních orgánů a místních poboček má dnes více než pět tisíc členů a dobrovolníků.

Dalším ze spolků napomáhajících integraci vietnamských spoluobčanů a pomáhající propagaci vietnamské kultury, historie a zvyků je Klub Hanoi. Jedná se o občanské sdružení, které původně vzniklo ze spolku studentů vietnamistiky na FFUK. Působí od roku 2004, je otevřený všem lidem zajímajících se o vietnamskou komunitu i kulturu. Na svých internetových stránkách www.klubhanoi.cz mají velké množství článků a informací o Vietnamu – jeho historii, kultuře, současnosti, dále potom o historii vietnamsko-českých vztahů, o důvodech migrace Vietnamců na naše území atd. Jsou to stránky propagující vietnamskou kulturu a historii. Velmi zajímavé pro každého, kdo se chce o Vietnamcích žijících v ČR něco dozvědět.

Dalším občanským sdružením je Klub Bambus. Toto sdružení například vydává dvojjazyčný časopis pro vietnamské žáky, pořádá kurzy vietnamštiny i češtiny. Velmi významným počinem tohoto sdružení je vydání skript „Čeština kurz pro Vietnamce“²⁴ Toto sdružení je tedy zaměřeno hlavně na pomoc při integraci Vietnamců do naší společnosti – protože znát jazyk je začátek úspěšného začlenění.

²⁴ *Mezikulturní dialog, Vietnamská kulturní identita*, (online). Dostupný z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/vietnamska.html>

Dále na našem území působí Česko – vietnamská společnost. Tato společnost vydává dvojjazyčný časopis Česko – vietnamský zpravodaj informující o dění ve Vietnamu i ČR a přinášející aktuální informace a praktické rady. Jedná se o nevládní neziskovou organizaci, jejíž hlavní misí je podpora česko-vietnamských vztahů, spolupráce a rozšiřování informovanosti o životě Vietnamců v Česku.

Mezi další spolupracující organizace patří i Česko-vietnamská obchodní a průmyslová komora v ČR. Tato organizace vznikla zejména za účelem navázání obchodních styků a vzájemné spolupráce v obchodních vztazích. Jejím zájmem je pomoci podnikatelským subjektům při navazování a získávání obchodních kontaktů mezi Českou republikou a Vietnamem.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

9 Úvod k praktické části práce

V teoretické části bakalářské práce jsem vymezila základní pojmy týkající se možností pobytu cizinců na území České republiky tak, jak stanovuje naše právní úprava.

Dále jsem rozdělila Vietnamce žijící na našem území do několika základních skupin podle důvodu jejich příchodu do České republiky a zhodnotila možnosti integrace těchto skupin do majoritní společnosti.

V neposlední řadě jsem se pokusila o přiblížení vietnamské historie, kultury a zvyků.

To vše pro lepší pochopení charakteru obyvatel Vietnamu – čím vším si v průběhu historie prošli, co je utvářelo.

V praktické části bakalářské práce se pokusím zjistit, zda sami Vietnamci jeví zájem o integraci, případně v jaké míře a co jim může v procesu začleňování do společnosti pomoci.

10 Metodologie praktické části

V praktické části bakalářské práce jsem použila smíšený výzkumný design zaměřený na vietnamskou populaci žijící v České republice.

Pro první etapu výzkumu bylo použito dotazníkové šetření a to hlavně pro jeho efektivitu, kdy podle Dismana i při malých nákladech a v krátkém čase lze postihnout velký počet respondentů.²⁵

V druhé etapě výzkumu probíhaly nestandardizované rozhovory s vybranými zástupci majoritní společnosti.

10.1 Metodologie první etapy výzkumu

V první etapě výzkumu jsem zpracovala dotazník, jehož otázky jsou cílené tak, aby bylo možno vysledovat, zda vůbec a pokud ano tak v jaké míře mají Vietnamci zájem integrovat se do naší majoritní společnosti.

Jako vzorek pro tuto část výzkumu jsem vybrala 20 Vietnamců, kteří pracují jako dělníci na montážních linkách.

Výzkum jsem realizovala ve společnost Faurecia Components Písek, s.r.o. (ve které zároveň pracuji již 7. rokem na pozici personalisty), která sídlí v průmyslové zóně v Písku. Jedná se o společnost, která se zabývá výrobou ocelových konstrukcí sedaček do různých typů automobilů. Výroba zde probíhá většinou formou montážních prací na jednotlivých výrobních linkách. Protože se jedná o automobilové odvětví průmyslu, výrobní odvolávky mají značně kolísavý charakter a proto společnost spolupracuje i s agenturami práce, které jsou schopny velmi flexibilně dodávat zaměstnance.

²⁵ DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost. Příručka pro uživatele.* Praha: Nakladatelství Karolinum 2002. ISBN 80-246-0139-7, s. 140.

V roce 2008 začala společnost spolupracovat mimo jiné s agenturou, která byla schopná zajistit vietnamské zaměstnance. Zde bych ráda podotkla, že tito zaměstnanci jsou velmi spolehliví a stabilní, což potvrzuje i velmi nízká fluktuace zaměstnanců.

Ve společnosti Faurecia Components Písek, s.r.o. pracuje celkem 230 kmenových zaměstnanců přímo zapojených ve výrobním procesu; z tohoto počtu je 37 zaměstnanců vietnamské národnosti, což je 16% z celkového počtu. 62% Vietnamců z této skupiny pobývá na území naší republiky na základě trvalého pobytu, jsou to tedy lidé, kteří už v České republice pobývají nejméně 5 let.

Dále jsou zde zaměstnání agenturní zaměstnanci. Z celkového počtu 106 agenturních zaměstnanců je 58 Vietnamců, tzn. 54%. Z této skupiny má pouze 18% Vietnamců statut trvalého pobytu. Větší část této skupiny tvoří Vietnamci, kteří přišli do České republiky v nedávné době, nepobývají zde ještě tak dlouho, aby si mohli o tento typ pobytu zažádat.

Podrobnější průzkum jsem prováděla mezi vybranou skupinou 20 Vietnamců. Vybraný vzorek tedy činil 21% Vietnamců z celkového počtu Vietnamců zaměstnaných ve společnosti. Průzkum probíhal v období ledna až února 2014.

10.1.1 Výzkumné cíle první etapy výzkumu

Cílem první etapy výzkumu bylo zjistit zájem Vietnamců o integraci do většinové společnosti ve všech jejích dimenzích.

Hlavní výzkumná otázka byla, zda mají Vietnamci o integraci zájem. Doplnující otázka byla, co jsou ochotní sami pro tuto integraci udělat.

Dotazníkové otázky jsem rozdělila do čtyřech hlavních oblastí:

1. identifikační otázky mapující vzorek respondentů
2. otázky mapující kulturní dimenzi integrace

3. otázky mapující interaktivní dimenzi integrace
4. otázky mapující identifikační dimenzi integrace

Ad1 Otázky číslo 1 až 6 mají identifikační charakter. Snažila jsem se jimi charakterizovat skupinu, ve které byl průzkum prováděn. Jsou zde uvedeny dotazy na věk a vzdělání respondentů, dále potom na důvod jejich příchodu do České republiky, na oficiální status jejich současného pobytu v ČR a délku pobytu v České republice.

Ad2 Do oblasti mapující kulturní dimenzi integrace spadají dotazníkové otázky číslo 9 a 11. Tyto otázky se zaměřují na ochotu Vietnamců učit se český jazyk a na jejich zájem o sledování českých médií.

Ad3 Do oblasti mapující interaktivní dimenzi integrace spadají dotazníkové otázky číslo 10, 11 a 12. Otázka zjišťující zájem Vietnamců o společenské a kulturní dění v České republice a otázka na výskyt přátel mezi Čechy.

Ad4 Do oblasti mapující identifikační dimenzi integrace spadají dotazníkové otázky číslo 7,8,13 a 14. Tyto otázky cílí na to, zda Vietnamci chtějí žít v České republice trvale, s celou rodinou a vychovávat zde své děti.

Otázka číslo 15 je otevřená, dala jsem zde možnost respondentům přímo vyjádřit, co by jim z jejich pohledu usnadnilo pobyt v České republice.

10.1.2 Výzkumné předpoklady první etapy výzkumu

Lze předpokládat, že většina respondentů uvede, že jsou ochotni učit se ve svém volném čase český jazyk. Znalost jazyka zajistí kulturní dimenzi integrace.

Lze předpokládat, že většina respondentů projeví potřebu zájmu o společenské a kulturní dění v ČR. Tímto zájmem dochází k vytváření sociálních

vazeb se zástupci majoritní společnosti a k zajištění interaktivní dimenze integrace.

Lze předpokládat, že většina respondentů vyjádří zájem o to, žít v České republice trvale. Tímto zájmem se naplní identifikační dimenze integrace.

10.2 Metodologie druhé etapy výzkumu

V druhé etapě výzkumu jsem uskutečnila nestandardizované rozhovory se zástupci majoritní společnosti. Na začátku rozhovoru jsem označila hlavní téma – zda mají Vietnamci, se kterými přijdou do styku, zájem o integraci do majoritní společnosti. A v případě, že ano, co jim může během začleňování činit největší problém a co by jim naopak mohlo pomoci. Respondenty jsem potom nechala na toto téma volně hovořit. Rozhovory jsem písemně zaznamenávala, v další části práce uvádím parafráze těchto rozhovorů nebo přímé citace.

Jako vzorek pro tuto část výzkumu jsem vybrala překladatele do vietnamského jazyka pana J.V., 48 let, výrobního mistra pana J.M., 39 let, výrobního mistra pana J.V., 41 let, pracovníka oddělení cizinecké policie v Písku pana I.T., 39 let a učitele českého jazyka působícího na Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Písek pana A.N., 65 let.

10.2.1 Výzkumné cíle druhé etapy výzkumu

Cílem druhé etapy výzkumu bylo zjistit zájem Vietnamců o integraci z pohledu zástupců majoritní společnosti. Snažit se objektivizovat výsledky dotazníkového šetření dalším pohledem.

Hlavní výzkumná otázka byla, zda majoritní společnost vnímá zájem Vietnamců o integraci. Doplnující otázka byla, co může být hlavní determinantou této integrace.

11 Prezentace dílčích výsledků praktické části

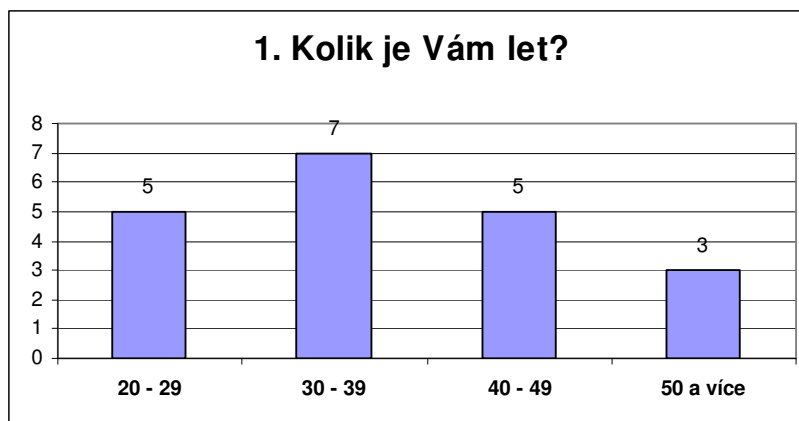
11.1 První etapa výzkumu

Otázka č. 1: Kolik je Vám let?

Na dotaz ohledně věku se 25% respondentů (5 osob) zařadilo do věkové skupiny 20 - 29 let, 35% respondentů (7 osob) do věkové skupiny 30 – 39 let, 25% respondentů (5 osob) do věkové skupiny 40 – 49 let a 15% respondentů (3 osoby) do věkové skupiny 50 a více let.

Z grafu vyplývá, že největší početní zastoupení z hlediska věku má v mém dotazníkovém šetření skupina osob ve věku mezi 30 a 39 lety.

Graf 1: Rozložení vzorku respondentů dle věku (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

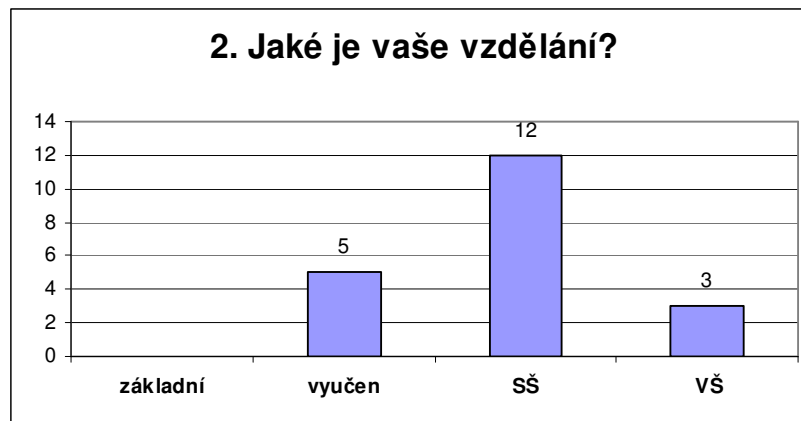

Otázka č. 2: Jaké je Vaše vzdělání?

Co se týká rozložení respondentů podle úrovně dosaženého vzdělání, do skupiny se základním vzděláním se nezařadil nikdo z oslovených, do skupiny vyučen se zařadilo 25% respondentů (5 osob), do skupiny osob se středoškolským vzděláním 60% respondentů (12 osob) a do skupiny s vysokoškolským vzděláním 15% respondentů (3 osoby).

Z uvedených údajů je tedy patrné, že největší zastoupení v mém vzorku respondentů mají osoby s dokončeným středoškolským vzděláním.

Graf 2: Rozložení vzorku respondentů dle vzdělání (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

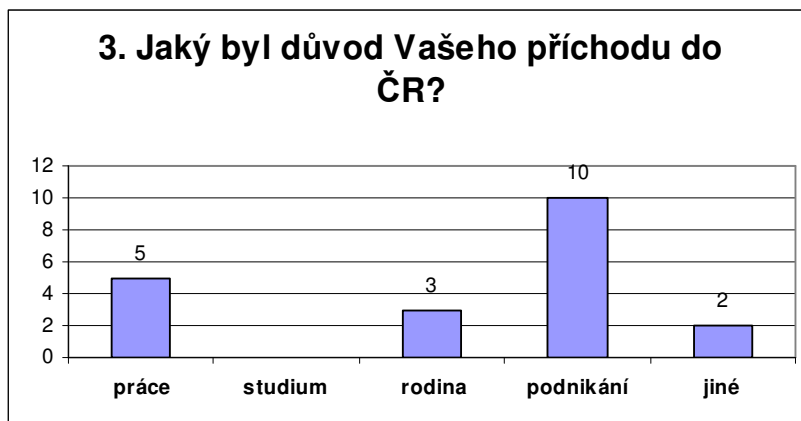
Otázka č. 3: Jaký byl důvod Vašeho příchodu do ČR?

Jako hlavní důvod příchodu do České republiky uvedlo 25% respondentů (5 osob) práci, 15% respondentů (3 osoby) uvedlo rodinu, 50% respondentů (10 osob) volilo jako odpověď podnikání, a 10% respondentů (2 osoby) uvedlo

jiný důvod. Studium jako důvod příchodu do ČR si nikdo z dotazovaných nevybral.

Hlavním důvodem příchodu do České republiky bylo v případě respondentů z mého vzorku podnikání.

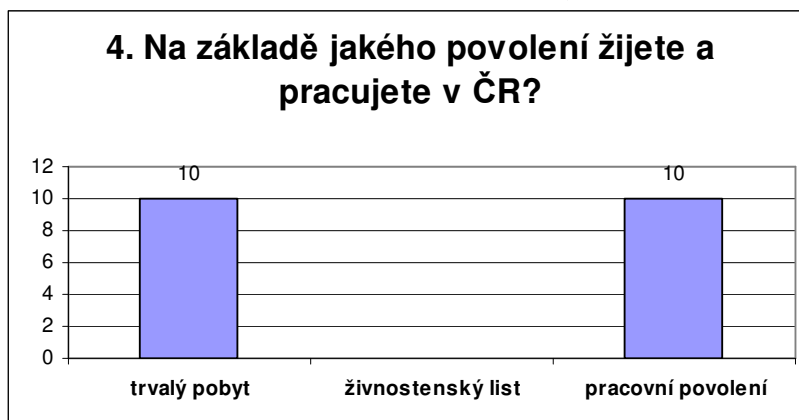
Graf 3: Rozložení vzorku respondentů dle důvodu příchodu do ČR (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

Otázka č. 4: Na základě jakého typu povolení žijete a pracujete v ČR?

U otázky číslo 4 uvedlo 50% respondentů (10 osob), že v České republice pobývá na základě povolení k trvalému pobytu a 50% respondentů (10 osob) pobývá a pracuje v České republice na základě vydaného pracovního povolení, které se většinou pojí s povolením k dlouhodobému pobytu v České republice.

Graf 4: Rozložení vzorku respondentů dle povolení k pobytu a práci (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

Otázka č. 5: Jak dlouho žijete a pracujete v ČR?

U otázky číslo 5 jsem si rozdělila respondenty do dvou skupin, tj. na osoby, které žijí v České republice na základě povolení k trvalému pobytu a na osoby, které pobývají a pracují v České republice na základě pracovního povolení a povolení k dlouhodobému pobytu.

U respondentů, kteří mají v České republice povolení k trvalému pobytu se průměrná délka pobytu v ČR pohybuje okolo 14 let. Přesně uvedli respondenti 8, 9, 10, 10, 11, 12, 14, 16, 22 a 25 let.

U respondentů, kteří pobývají a pracují v ČR na základě pracovního povolení a povolení k dlouhodobému pobytu se průměrná délka pobytu v ČR pohybuje okolo 5 let. Přesně respondenti uvedli 4, 4, 4, 4, 5, 5, 5, 5, 6 a 6 let.

Z odpovědí na tuto otázku je patrné, že Vietnamci, kteří žijí a pracují na našem území delší dobu, v tomto případě minimálně 8 let, již mají přiznaný status trvalého pobytu.

Otázka č. 6: Pracujete ve společnosti Faurecia jako kmenový nebo agenturní zaměstnanec?

Do dotazníku jsem zařadila i otázku, v jakém pracovně - právním vztahu se respondenti nachází ve vztahu k zaměstnavateli.

60% respondentů (12 osob) pracuje ve společnosti na základě pracovní smlouvy v hlavním pracovním poměru jako kmenoví zaměstnanci. 40% respondentů (8 osob) je do společnosti přiděleno k výkonu práce agenturou práce.

Graf 6: Rozložení vzorku respondentů dle pracovně-právního vztahu (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

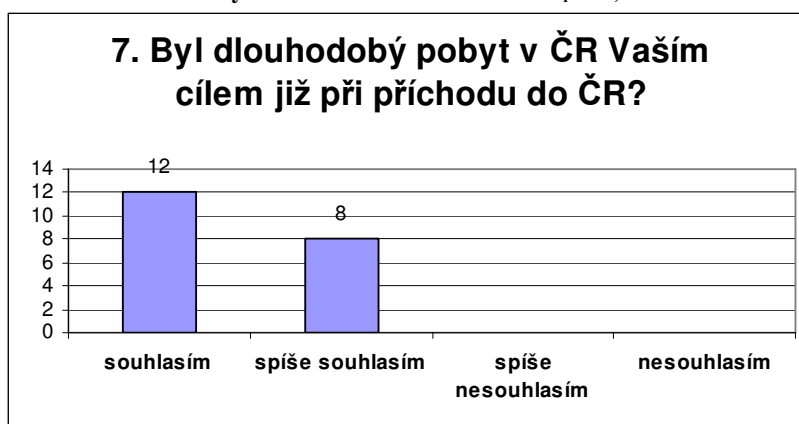
Otázka č. 7: Byl dlouhodobý pobyt v ČR Vaším cílem již při příchodu do ČR?

V případě otázky, zda byl dlouhodobý pobyt v České republice cílem dotázaných už při jejich příchodu do ČR odpovědělo 60% respondentů (12 osob) tak, že s tímto výrokem souhlasí. 40% respondentů (8 osob) odpovědělo, že spíše souhlasí.

Možnosti odpovědí spíše nesouhlasím nebo nesouhlasím si nevybral nikdo z dotazovaných.

Z výsledků odpovědí na tuto otázku je tedy patrné, že všichni dotazovaní byli už při příchodu do České republiky přesvědčení o tom, že na našem území budou pobývat delší dobu, minimálně tedy 90 dní.

Graf 7: Rozložení vzorku respondentů dle vztahu k dlouhodobému pobytu v ČR (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

Otázka č. 8: Je pro mě důležité, aby se mnou v ČR žila také moje rodina?

Na tuto otázku odpovědělo 60% respondentů (12 osob) tak, že s výrokem souhlasí a 40% respondentů (8 osob) odpovědělo, že spíše souhlasí.

Možnosti odpovědí spíše nesouhlasím a nesouhlasím si nevybral nikdo z dotazovaných.

Z odpovědí respondentů na tuto otázku je tedy patrné, že preferují možnost, aby s nimi v České republice žila také jejich rodinní příslušníci.

Graf 8: Rozložení vzorku respondentů dle vztahu k pobytu rodiny v ČR (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

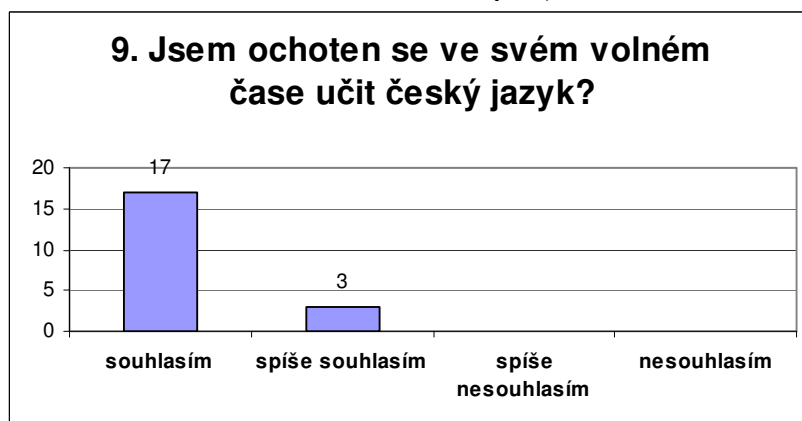
Otázka č. 9: Jsem ochoten se ve svém volném čase učit český jazyk?

Na otázku číslo 9 odpověděla většina, tj. 85% respondentů (17 osob) tak, že souhlasí, 15% respondentů (3 osoby) uvedlo, že spíše souhlasí.

Možnosti odpovědí spíše nesouhlasím a nesouhlasím si nevybral nikdo z dotazovaných.

Z výsledků odpovědí na tuto otázku je tedy patrné, že všichni dotazovaní jsou ochotní učit se ve svém volném čase český jazyk.

Graf 9: Rozložení vzorku respondentů dle ochoty učit se český jazyk (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

Otázka č. 10: Zajímám se o společenské a kulturní dění v ČR?

U otázky číslo 10 odpovědělo 70% respondentů (14 osob) tak, že souhlasí, 30% respondentů (6 osob) odpovědělo tak, že spíše souhlasí.

Možnosti odpovědí spíše nesouhlasím a nesouhlasím si nevybral nikdo z dotazovaných.

Graf 10: Rozložení vzorku respondentů dle zájmu o kulturní a společenské dění v ČR (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

Otázka č. 11: Sleduji českou televizi a české noviny?

Otázka číslo 11 potvrzuje validitu předchozích dvou otázek. 70% respondentů (14 osob) souhlasí s výrokem, že sledují českou televizi a české noviny, 20% respondentů (6 osob) s tímto výrokem spíše souhlasí.

Možnosti odpovědí spíše nesouhlasím a nesouhlasím si nevybral nikdo z dotazovaných.

Graf 11: Rozložení vzorku respondentů dle zájmu o českou televizi a české noviny (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

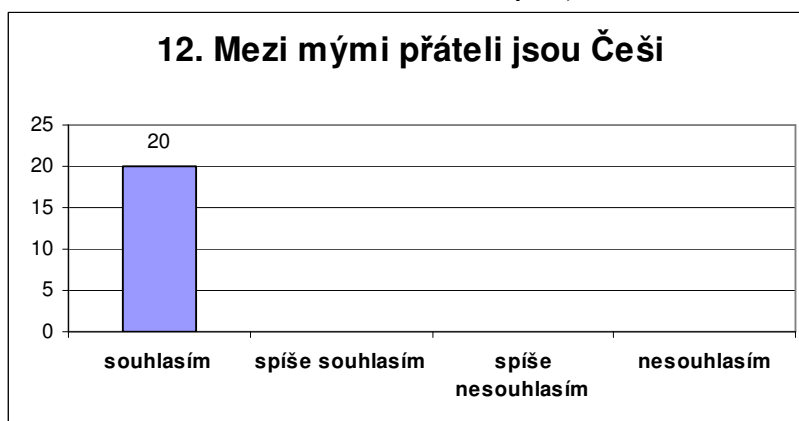

Otázka č. 12: Mezi mými přáteli jsou Češi.

Všichni dotázaní respondenti, tj. 100% (20 osob) odpovědělo na tuto otázku kladně, tedy tak, že souhlasí s výrokem, že mezi jejich přáteli jsou Češi.

Možnosti odpovědí spíše souhlasím, spíše nesouhlasím a nesouhlasím si nevybral nikdo z dotazovaných.

Graf 12: Rozložení vzorku respondentů dle označení Čechů za přátele (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

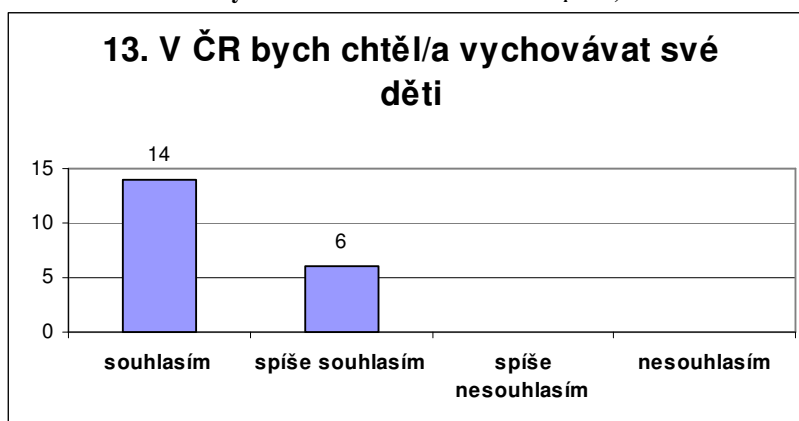
Otázka č. 13: V České republice bych chtěl/a vychovávat svoje děti.

70% respondentů (14 osob) odpovědělo v tomto případě, že souhlasí, 30% respondentů (6 osob) uvedlo, že spíše souhlasí.

Možnosti odpovědí spíše nesouhlasím a nesouhlasím si nevybral nikdo z dotazovaných.

Z odpovědí vyplývá, že naprostá většina dotázaných by v České republice chtěla vychovávat své děti.

Graf 13: Rozložení vzorku respondentů dle přání vychovávat v ČR své děti (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

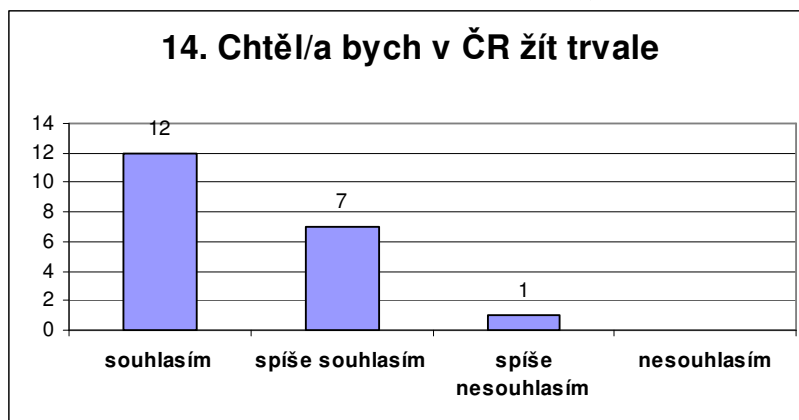
Otázka č. 14: Chtěl/a bych v České republice žít trvale.

Na tuto otázku odpovědělo 60% respondentů (12 osob) tak, že souhlasí, 35% respondentů (7 osob) spíše souhlasí a 5% respondentů (1 osoba) odpovědělo, že spíše nesouhlasí.

Možnost odpovědi nesouhlasím si nevybral nikdo z dotazovaných.

U odpovědí na tuto otázku opět převažují kladné odpovědi.

Graf 14: Rozložení vzorku respondentů dle přání žít v ČR trvale (údaje jsou uvedeny v kumulativních četnostech $n_i=20$)

Otázka č. 15: Co by Vám usnadnilo život v České republice?

Na tuto otevřenou otázku odpovědělo pouze 20% respondentů (4 osoby). V odpovědích byla zmíněna hlavně potřeba stabilního zaměstnání, dále potom pomoc rodině při začleňování do života v ČR bez detailnějšího upřesnění, o jakou konkrétní pomoc by se mělo jednat.

11.2 Druhá etapa výzkumu

V kvalitativní části své práce jsem se snažila podívat na možnosti začlenění Vietnamců do naší společnosti z pohledu zástupců majoritní společnosti. Zvolila jsem zástupce společnosti, kteří se při své denní práci s Vietnamci setkávají, někdy je dokonce snaha o pomoc cizincům jejich denní prací.

Metodou zvolenou pro kvalitativní část práce je nestandardizovaný rozhovor. Dotazovaným bylo sděleno, na co se rozhovor zaměřuje – integrace Vietnamců do naší společnosti a možnosti pomoci jim v tomto úsilí. Respondenti

potom o svých zkušenostech s touto oblastí volně hovořili. Rozhovory probíhaly v období ledna až února 2014.

11.2.1 J.V., 48 let, překladatel do vietnamského jazyka

Pan J.V. působí ve společnosti Faurecia již 6. rokem. Podle jeho mínění je možné Vietnamce rozdělit do dvou hlavních skupin. Jedna z těchto skupin jsou ti, kteří přichází do České republiky za výdělkem a nepočítají s tím, že by se zde trvale usadili. Hlavním důvodem jejich příchodu je to, že doma ve Vietnamu mají problémy ekonomického rázu, které řeší tímto způsobem. Téměř veškeré vydělané peníze tedy posílají do Vietnamu a po vyřešení finanční situace se vrací zpátky domů. U lidí z této skupiny není podle něj vysledovatelná snaha o integraci.

Druhou skupinu tvoří ti Vietnamci, kteří zde mají nějaké zázemí už v okamžiku svého příjezdu. V České republice už jsou usazeni někteří jejich příbuzní. Členové této druhé skupiny mají zájem o trvalé zlepšení své ekonomické situace a proto si volí Českou republiku jako místo, kde chtějí žít a případně i vychovávat své děti.

Během rozhovoru byla opakovaně zmíněna potřeba pocitu ekonomické stability, kterou tito Vietnamci vidí v tom, že mají jisté zaměstnání, tzn. jsou spokojenější jako zaměstnanci než jako podnikatelé. *„Vietnamci cítí, že tady je to pro ně lepší než ve Vietnamu. Odpracují si svoje v práci, vydělají si slušné peníze, mají klid.“*

Pokud se tedy budeme věnovat té části vietnamské populace, která u nás chce zůstat, je u ní patrná snaha o začlenění do naší společnosti. Podle toho, jak celou situaci vnímá pan J.V., je pro Vietnamce a jejich integraci velmi důležité poznat zvyky většinové společnosti. Uvedl hlavně pravidla běžné komunikace. Zmiňoval například důležitost pozdravu jako otevření úspěšného komunikačního procesu. Pro nás jako zástupce většinové společnosti se jedná o zdánlivou maličkost a možná i samozřejmost, ale z pohledu překladatele pana J.V. je to

něco, co může cizincům pomoci v první řadě pochopit naši kulturu a v druhé řadě se do ní postupně integrovat.

11.2.2 J.M., 39 let, mistr výroby

Další rozhovor proběhl s mistrem výroby, panem J.M., 39 let. Tento mistr pracuje ve společnosti Faurecia již 8. rokem. S Vietnamci spolupracuje 6 let. I on zmínil dva hlavní proudy přílivu Vietnamců do ČR a v podstatě zopakoval to, o čem mluvil již překladatel pan J.V. – skupina těch, kteří jsou zde krátkodobě za výdělkem a druhá skupina, která má zájem o dlouhodobý pobyt v České republice.

Pokud se tedy zaměřím na druhou zmiňovanou skupinu Vietnamců, jedná se z pohledu pana J.M. opět zejména o ty jedince, kteří už mají na našem území vytvořené nějaké rodinné vazby. Ze zkušeností, které má, je zřejmé, že tito lidé mají snahu o začlenění do většinové společnosti. Je možné to vysledovat například z toho, že se Vietnamci spolu s českými kolegy z práce schází i po pracovní době – návštěvy, restaurace, společenské dění ve městě atd. To, co může tyto Vietnamce brzdit v jejich začleňování, je neznalost nebo špatná znalost českého jazyka. Je to jazyková bariéra, která v některých případech velmi ztěžuje komunikaci a tím pádem i vrůstání do kolektivu.

To, že někteří Vietnamci mají skutečně velkou snahu o začlenění, potvrzuje i fakt, že ve svém volném čase dochází na hodiny českého jazyka. Ze své zkušenosti mistr pan J.M. zmiňoval i to, že někteří z Vietnamců potom žádají své české kolegy o pomoc a radu v případech, že si nejsou jistí s výslovností některých českých slov. „*Já mám na lince některé Vietnamce, kteří dokonce ladí výslovnost češtiny s ostatními operátory. Vysloví slovíčko, nechají se opravit, zkouší vyslovovat znovu.*“

11.2.3 J.V., 41 let, mistr výroby

Zkušenost dalšího výrobního mistra, pana J.V., 41 let, který pracuje ve společnosti Faurecia 6 let a stejnou dobu spolupracuje se zaměstnanci vietnamského původu, je velmi podobná.

Co se týká možnosti začleňování do majoritní společnosti, vidí pan J.V. u Vietnamců spíše snahu o jakousi přípravu vhodných podmínek pro další generaci, to znamená pro děti těchto přistěhovalců. Tato snaha spočívá hlavně v tom, že vietnamské děti se od dětství učí česky, chodí do českých školek a škol, pohybují se v kolektivu svých vrstevníků a spolužáků, kteří se nerekrutují pouze ze členů vietnamské komunity. „ *Vím, že se jeden z Vietnamců ptal českých kolegů, jaké kroužky jsou tady v Písku pro malé děti. Chtěl, aby jeho syn, kterému je asi 5 let dělal nějaký sport.* “

11.2.4 I.T., 39 let, pracovník oddělení cizinecké policie, pracoviště Písek

Další rozhovor jsem vedla s panem I.T, 39 let, pracovníkem oddělení cizinecké policie, pracoviště Písek. Při své práci se setkává s Vietnamci téměř okamžitě po jejich příjezdu do České republiky. Jako velký problém u nich tím pádem označil absolutní neznalost českého jazyka. Většinou se setkává s tím, že vietnamská komunita je velice soudržná a ochotná pomoci. Tím pádem se nově příchozího Vietnamce vždy ujme někdo z těch, kteří už v České republice žijí a domluví se česky. Vzhledem k tomu, že pan I.T. pracuje na oddělení, kde se rozhoduje o přidělování trvalých pobytů v ČR, setkává se převážně s těmi Vietnamci, kteří mají zájem na našem území zůstat trvale. Zmiňuje u nich velkou cílevědomost, opět hlavně směrem k další generaci. Získat povolení k trvalému pobytu v ČR, vybudovat si zde zázemí, vychovat děti, které už budou plně integrovány do české společnosti. „ *Moje dcera chodí do školy s Vietnamkou. Vím, že dostává hlavně jedničky a že jí rodiče hodně kontrolují prospěch.* “

11.2.5 A.N., 65 let, učitel českého jazyka pro cizince

Poslední rozhovor se uskutečnil s panem A.N., 65 let, který vyučuje český jazyk pro cizince na Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky v Písku. U skupiny Vietnamců, se kterou se při své práci setkává, je prokazatelná snaha o integraci. Jejím důkazem je podle jeho slov ochota těchto lidí docházet do jazykových kurzů a učit se český jazyk. To, že složí závěrečnou zkoušku na jazykové škole, jim v kombinaci s naplněním dalších požadavků umožní získat trvalý pobyt na území České republiky. Samozřejmě jim znalost jazyka usnadní další komunikaci se členy většinové společnosti. Podle jeho slov je na Vietnamcích vidět veliká píle a snaha, se kterou k výuce přistupují.

Někdy mají problém opakovaně se ptát, pokud něčemu úplně nerozumí. *„Někdy, když se ptám, jestli všichni všemu rozuměli se stává, že Vietnamci se usmívají a kývají hlavou jakože ano. Už jsem ale zjistil, že to tak vůbec být nemusí. Že látce nerozuměli, ale stydí se zeptat.“*

12 Závěr praktické části

12.1 *Vyhodnocení první etapy bakalářské práce, tj. dotazníkového šetření*

V rámci mého dotazníkového šetření byli osloveni zástupci všech věkových skupin, stejně tak i téměř všech stupňů vzdělání. Stejnou měrou jsou zde zastoupeni lidé, kteří mají v České republice trvalý pobyt a ti, kteří u nás pobývají a pracují na základě pracovního povolení a zároveň povolení k dlouhodobému pobytu. Stejně tak jsou v mém vzorku zastoupení i lidé pracující v pracovně-právním vztahu kmenového zaměstnance tak i ti, kteří pracují jako zaměstnanci pracovní agentury.

12.1.1 Výzkumné předpoklady první etapy – vyhodnocení

Výzkumný předpoklad byl, že lze předpokládat, že většina respondentů uvede, že jsou ochotni učit se ve svém volném čase český jazyk. Znalost jazyka zajistí kulturní dimenzi integrace. Tento výzkumný předpoklad ověřovaly otázky číslo 9 a 11.

Tento výzkumný předpoklad byl potvrzen.

Všichni z oslovených potvrdili, že jsou ochotni učit se ve svém volném čase český jazyk. Je tedy patrné, že chtějí rozumět tomu, co se děje v jejich okolí, chtějí být schopní komunikovat se členy majoritní společnosti a jsou ochotni věnovat se ve svém volném čase výuce českého jazyka.

Všichni z oslovených dále potvrdili, že sledují česká média, konkrétně televizi a noviny. Prokazují tím jednak zájem o společenské a kulturní dění v České republice, dále potom tento zájem může ukazovat na snahu o další zdokonalování ve znalosti českého jazyka.

Odpovědi na tuto otázku podle mého názoru ukazují obrovský zájem Vietnamců o integraci do majoritní společnosti.

Další výzkumný předpoklad byl, že lze předpokládat, že většina respondentů projeví potřebu zájmu o společenské a kulturní dění v ČR. Tímto zájmem dochází k vytváření sociálních vazeb se zástupci majoritní společnosti a k zajištění interaktivní dimenze integrace. Tento výzkumný předpoklad ověřovaly otázky číslo 10, 11 a 12.

Tento výzkumný předpoklad byl potvrzen.

Všichni z potvrzených potvrdili, že se zajímají o společenské a kulturní dění v České republice a že sledují česká média.

Každý z oslovených respondentů má ve svém okolí nějaké členy majoritní společnosti, tj. v našem případě Čechy, které považuje za své přátele.

U této otázky považují dvě věci za velmi pozitivní. Jednak ten fakt, že Vietnamci jsou ochotní označit své české kolegy, kamarády a známé za přátele; a dále potom tu skutečnost, že zástupci naší majoritní společnosti jsou k Vietnamcům natolik otevření a dokážou je mezi sebe přijímat, že tento vztah může být označený jako přátelský.

Tato otázka je pro mě osobně jakýsi lakmusový papírek, který může naznačit obecný stav naší společnosti, toho, zda jsme schopní otevřít se multikulturní výchově, ponechat stranou předsudky a stereotypy a stát se plnohodnotnou součástí moderního světa 21. století.

Výzkumný předpoklad byl, že lze předpokládat, že většina respondentů vyjádří zájem o to, žít v České republice trvale. Tímto zájmem se naplní identifikační dimenze integrace. Tento výzkumný předpoklad ověřovaly otázky číslo 7, 8, 13 a 14.

Tento výzkumný předpoklad byl potvrzen.

Všichni z oslovených uvádějí, že již při příchodu do České republiky byl jejich záměrem dlouhodobý pobyt na našem území. Respondenti se vyjádřili, že je pro ně důležité společné soužití s ostatními rodinnými příslušníky, tedy to, aby v České republice žily celé jejich rodiny. Všichni respondenti by chtěli

v České republice vychovávat své děti a téměř všichni uvedli, že by chtěli v České republice žít trvale.

Z výše uvedených odpovědí podle mého názoru naprosto jasně vyplývá, že Vietnamci mají velký zájem o integraci do naší společnosti. Mají zájem porozumět společenskému a kulturnímu dění, chtějí se na něm i podílet. Mají zájem navázat kontakty s členy majoritní společnosti, spolupracovat a komunikovat s nimi. Chtějí u nás žít s celými rodinami, vychovávat tady své děti, posílat je do českých škol, umožnit jim poznat místní kulturu.

Za jakousi pojistku stability považují trvalé zaměstnání pro sebe i pro ostatní rodinné příslušníky, což je pochopitelné. Stabilní zaměstnání zajišťuje stabilní ekonomickou situaci, která je výchozím bodem pro kvalitní integraci.

12.2 Vyhodnocení kvalitativní části bakalářské práce

V rámci kvalitativní části své práce jsem absolvovala rozhovory s pěti zástupci majoritní společnosti. Na začátku rozhovoru jsem vždy sdělila respondentům hlavní témata. To znamená, zda mají Vietnamci, se kterými přijdou při své práci do kontaktu podle jejich názoru zájem o integraci do majoritní společnosti. A v případě, že ano, co jim může během začleňování činit největší problém a co by jim naopak mohlo pomoci.

Z výsledků rozhovorů jasně vyplývá, že téměř všichni respondenti vidí jasné rozdělení Vietnamců na dvě skupiny. Jednu z těchto skupin tvoří lidé, kteří se v České republice trvale usadit nechtějí, přijeli sem pouze za účelem zajištění finančních prostředků, které po návratu domů do Vietnamu použijí pro zlepšení ekonomické situace svých rodin. Plní si zde svůj „zlatý sen“. Z důvodu jejich pobytu jasně vyplývá, že tato skupina zájem o integraci do většinové společnosti nejeví.

Druhou skupinou jsou potom ti Vietnamci, kteří mají v České republice vybudované rodinné zázemí, to znamená, že jsou tady s nimi jejich manželky, manželé, děti nebo další příbuzní. U této skupiny je jasně patrná snaha

o začlenění. Jeví zájem o dění ve svém okolí, účastní se například kulturních nebo společenských akcí, které jsou v našem městě pořádány. Snaží se o setkávání s kolegy i mimo pracovní dobu, komunikují s nimi v českém jazyce. Obrovský důraz kladou na začlenění svých dětí, které navštěvují české školy i různé zájmové kroužky. Vzdělání je pro Vietnamce tradičně velmi důležité, proto po svých dětech vyžadují i výborné studijní výsledky.

Když jsme se během rozhovorů dostali k otázce, co by mohlo Vietnamcům pomoci během procesu jejich začleňování, případně co je pro ně největší překážkou, byla většinou zmiňována neznalost českého jazyka. Tento problém nastává obecně u cizinců, kteří přichází do České republiky. Nicméně u vietnamské komunity je ještě výraznější díky naprosté odlišnosti a nepodobnosti češtiny a vietnamštiny. Jazykový problém souvisí s kulturní a sociální dimenzí integrace zmiňovanou v teoretické části této práce. Osvojení si jazyka hostitelské země je podmínkou pro pochopení a přijetí kultury, ale i pro navazování sociálních kontaktů – formálních, ale hlavně těch neformálních. Tyto kontakty jsou nezbytné pro úspěšný proces integrace.

Obrovskou výhodou je fakt, že existuje široká nabídka jazykových kurzů pořádaných jazykovými školami, ale i různými neziskovými organizacemi (např. Centrum pro integraci cizinců). Vietnamci mohou tyto kurzy v některých případech navštěvovat bezplatně a zdokonalovat se ve znalosti českého jazyka. Tím pádem odbourávají možnou komunikační bariéru, která z neznalosti vyplývá.

Další zajímavá poznámka, která z rozhovorů vyplynula, byla nutnost seznámení se s našimi zvyky a kulturou. Velmi ztížené, až nemožné, je začleňování se do společnosti, jejímuž chování cizinec nerozumí. Byl zmíněn například pozdrav a jeho význam. Pozdrav otevírá komunikační cestu, ale může ji také uzavřít. Správně zvolený tón hlasu, gesto, mimika, hlasitost, to všechno může pomoci k tomu, aby byl cizinec členy většinové společnosti přijat pozitivně. Aby byli tito členové ochotní pomoci mu při jeho vrůstání do naší společnosti.

13 Závěr

Historie migrace Vietnamců na naše území je velmi zajímavá, ale bohužel málokdo jí zná a málokdo je ochoten se jí nějakým způsobem zabývat. Možná, že integraci Vietnamců do naší společnosti ztěžujeme i my sami touto neochotou.

Od Vietnamců jsme zvyklí brát to, co nám nabízí – ať už formou stánkového prodeje, rychlého občerstvení nebo manuální práce v továrnách. Na druhou stranu zde stále převažují tendence dívat se na ně právě z tohoto důvodu „přes prsty“ – jsou to trhovci a námezdní síly. V případě úspěšné integrace musí být ochotné spolupracovat oba póly společnosti – minoritní, ale i majoritní.

Na základě provedeného průzkumu mohu konstatovat, že Vietnamce na našem území můžeme rozdělit do dvou hlavních skupin. Jednu z těchto skupin tvoří lidé, kteří přijeli s vidinou rychlého výdělků a dlouhodobý pobyt v České republice není jejich hlavním zájmem. U této skupiny lidí není ani předpoklad zájmu o jakoukoliv integraci.

Druhou skupinu potom tvoří ti Vietnamci, kteří zde mají zázemí. Jsou zde celé jejich rodiny, příbuzní a přátelé. Tito Vietnamci mají velký zájem o integraci do naší společnosti. Mají zájem porozumět společenskému a kulturnímu dění, chtějí se na něm i podílet. Mají zájem navázat kontakty s členy majoritní společnosti, spolupracovat a komunikovat s nimi. Chtějí u nás žít s celými rodinami, vychovávat tady své děti, posílat je do českých škol, umožnit jim poznat místní kulturu. Právě na děti je u Vietnamců kladen veliký důraz, především na jejich vzdělání, které jim pomůže začlenit se do naší společnosti bez jakýchkoliv problémů.

Mohu tedy konstatovat, že odpověď na první otázku, kterou jsem si položila, a to zda mají Vietnamci zájem o integraci, je kladná.

U druhé otázky, tj. co by mohlo Vietnamcům během této integrace pomoci, bylo nejčastěji konstatováno porozumění českému jazyku a našim

zvykům. Schopnost ovládat jazyk majoritní společnosti je jedním z klíčových podmínek úspěšné integrace.

Jazyková překážka může být v některých případech velmi těžko překonatelná, což může mít za následek ztížené začleňování Vietnamců do naší společnosti. Na tuto překážku naráží především nově příchozí Vietnamci, kteří ještě nejsou na území České republiky delší dobu. Naštěstí existuje poměrně široká nabídka jazykových kurzů, které mohou cizinci navštěvovat. Výuku zajišťují státní jazykové školy i různé neziskové organizace.

Nezastupitelnou úlohu zde mají také sociální vazby se zástupci majoritní společnosti, které se vytvářejí na neformální bázi – například kolegové, sousedé, spolužáci ze školy atd. Vietnamci se svými českými kolegy a přáteli komunikují a tím pádem dochází k zlepšování znalosti a používání jazyka.

Problém jazykové bariéry úplně odpadá u dalších generací, které se na našem území už narodili. Vietnamské děti, které navštěvují od dětství české školky a školy nemají se zvládnutím češtiny žádný problém. Mohou potom pomáhat svým rodičům, jejichž jazyková vybavenost ještě není úplně ideální.

S dobrou jazykovou výbavou potom přichází i lepší porozumění našim zvykům a kultuře obecně.

Na úplný závěr bych ráda uvedla dvě vietnamská přísloví. Poté, co jsem se blíže seznámila s historií a kulturou Vietnamu a s některými Vietnamci i osobně, mi případnou velmi výstižná. Postihují totiž podle mého mínění základní charakter Vietnamců. Jednak jejich obrovskou pracovitost a houževnatost, která jim umožňuje uplatnit a užít se i za složitých podmínek.

A dále potom jejich velikou touhu po domově a rodině, která se uplatňuje hlavně v situacích, kdy je jejich rodina nějakým způsobem ohrožena, např. někdo z jejich blízkých onemocní.

„Bohatní z vlastního políčka, ne z cizí meze.“

„Umírající liška obrací svou hlavu k domovu.“

14 Seznam použité literatury a zdrojů:

- BROUČEK, S. *Český pohled na Vietnamce. (Mediální obraz Vietnamu, Vietnamců a vietnamství)*. Praha: Etnologický ústav AV ČR 2003
- DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost. Příručka pro uživatele*. Praha: Nakladatelství Karolinum 2002. ISBN 80-246-0139-7
- HLAVATÁ, L., IČO, J., KARLOVÁ, P., KUČERA, K., MUSIL, R., STRAKOVÁ, M. *Dějiny Vietnamu*, NLN, s.r.o., Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2008, ISBN 978-80-7106-965-2
- JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál 2001. ISBN 80-7178-533-0
- JIRÁSKOVÁ, V. *Multikulturní výchova- předsudky a stereotypy*. Praha: Epoque: Občanské sdružení SPHV, 2006. ISBN 80-87027-31-0
- KOCOUREK, J., *Kořeny vietnamské migrace do ČR před rokem 1989*. IN KOCOUREK, J., PECHOVÁ, E. *S Vietnamskými dětmi na českých školách*. Jinočany: H+H 2006. ISBN 80-7319-055-9
- KOSTELECKÁ, Y. a kol. *Žáci – cizinci v základních školách*. Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7290-630-7
- PICKA, J. *Vietnam Země pod obratníkem Raka, Příroda a lidé, Poznání*, Olomouc 2007, ISBN 978-80-86606-65-1
- RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice..* Praha: Sociologické nakladatelství SLON 2009. ISBN 978-80-7419-023-0
- ŠIŠKOVÁ, T. ed., *Výchova k toleranci a proti rasismu*, Portál, Praha 1998, ISBN 80-7178-285-8
- ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*, Portál, Praha 2001, ISBN 80-7178-648-9

Internetové odkazy:

<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2005040901#1956>

<http://www.multikulturazlin.cz/l.php?id=2>

http://www.cizinci.cz/files/clanky/406/CESKY_prirucka.pdf

<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=199&lst=108>

<http://www.klubhanoi.cz/view.php?cisloclanku=2006071101>

<http://www.mezikulturnidialog.cz/vietnamska.html>

<http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi.aspx>

<http://migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2148497>

<http://www.mvcr.cz/clanek/udeleni-statniho-obcanstvi-ceske-republiky.aspx>

<http://vietnam.sweb.cz/statistika.html>

<http://www.vietnam1.estranky.cz/clanky/svatky.html>

<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf>

<http://www.migration4media.net/2013/07/24/cesti-vietnamci-nebo-vietnamsticesi/more-2806>

Přílohy:

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Seznam grafů

Příloha č. 1: Dotazník

Tento dotazník bude použit jako podklad pro zpracování bakalářské práce, která se zabývá zájmem Vietnamců žijících v České republice (konkrétně v Písku a okolí) o integraci do majoritní společnosti. Dotazník je zcela dobrovolný. Pokud budete ochotni odpovídat, vyberte nebo dopište příslušnou odpověď.

Děkuji.

1. Kolik je Vám let?

20-29 30-39 40-49 50 a více

2. Jaké je vaše vzdělání

základní vyučen středoškolské vysokoškolské

3. Jaký byl důvod Vašeho příchodu do ČR?

práce studium rodina podnikání
jiné

4. Na základě jakého typu povolení žijete a pracujete v České republice?

trvalý pobyt živnostenský list pracovní povolení

5. Jak dlouho už žijete a pracujete v České republice?

.....

6. Pracujete ve Faurecii jako zaměstnanec:

kmenový agenturní

7. Byl dlouhodobý pobyt v ČR Vaším cílem již při příchodu do ČR?

souhlasím spíše souhlasím spíše nesouhlasím nesouhlasím

8. Je pro mě důležité, aby se mnou v ČR žila také moje rodina.

souhlasím spíše souhlasím spíše nesouhlasím nesouhlasím

9. Jsem ochoten se ve svém volném čase učit český jazyk.

souhlasím spíše souhlasím spíše nesouhlasím nesouhlasím

10. Zajímám se o společenské a kulturní dění v ČR.

souhlasím spíše souhlasím spíše nesouhlasím nesouhlasím

11. Sleduji českou televizi a české noviny.

souhlasím spíše souhlasím spíše nesouhlasím nesouhlasím

12. Mezi mými přáteli jsou Češi

souhlasím spíše souhlasím spíše nesouhlasím nesouhlasím

13. V České republice bych chtěl/a vychovávat své děti

souhlasím spíše souhlasím spíše nesouhlasím nesouhlasím

14. Chtěl/a bych v České republice zůstat žít trvale

souhlasím spíše souhlasím spíše nesouhlasím nesouhlasím

15. Co by Vám usnadnilo život v České republice?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Děkuji za Váš čas, který jste věnoval/a vyplnění dotazníku.

Příloha č. 2: Seznam grafů

Graf 1: Rozložení vzorku respondentů dle věku

Graf 2: Rozložení vzorku respondentů dle vzdělání

Graf 3: Rozložení vzorku respondentů dle důvodu příchodu do ČR

Graf 4: Rozložení vzorku respondentů dle povolení k pobytu a práci

Graf 6: Rozložení vzorku respondentů dle pracovní-právního vztahu

Graf 7: Rozložení vzorku respondentů dle vztahu k dlouhodobému pobytu v ČR

Graf 8: Rozložení vzorku respondentů dle vztahu k pobytu rodiny v ČR

Graf 9: Rozložení vzorku respondentů dle ochoty učít se český jazyk

Graf 10: Rozložení vzorku respondentů dle zájmu o kulturní a společenské dění v ČR

Graf 11: Rozložení vzorku respondentů dle zájmu o českou televizi a české noviny

Graf 12: Rozložení vzorku respondentů dle označení Čechů za přátele

Graf 13: Rozložení vzorku respondentů dle přání vychovávat v ČR své děti

Graf 14: Rozložení vzorku respondentů dle přání žít v ČR trvale